
NTO

NORSK TEATER- OG ORKESTERFORENING

2016

Årsrapport

NORSK TEATER- OG ORKESTERFORENING (NTO) ER EN INTERESSE- OG ARBEIDSGIVERORGANISASJON FOR PROFESJONELLE, OFFENTLIG STØTTEDE VIRKSOMHETER INNEN MUSIKK OG SCENEKUNST.

NTO DRIVER UTSTRAKT INTERESSEPOLITISK ARBEID, UTREDNINGS- OG STATISTIKKARBEID OG ANNEN KUNNSKAPSINNHEENTING- OG UTVIKLING. FORENINGEN BISTÅR MEDLEMMENE INNEN TARIFFSPØRSMÅL OG ANDRE ARBEIDSGIVERSPØRSMÅL.

INNHold

STYRETS BERETNING 2016	4
NØKKELTALL 2016	8
VIRKSOMHETSBERETNING 2016	10
HØRINGSUTTALELSE TIL STATSBUdSJETTET 2017	28
ÅRSREGNSKAP	47
NOTER TIL REGNSKAPET	50
REVISORS BERETNING	56
NTOS VEDTEKTER	58
NTOS MEDLEMMER 2016	60

STYRETS BERETNING 2016

FRIE YTRINGER HAR EN AV SINE VIKTIGSTE ARENAER I KUNSTEN, OG NTOs OVERBEVISNING ER AT DEN ROLLEN KUNSTEN SPILLER I SAMFUNNET VIL BLI ENDA VIKTIGERE I TIDEN SOM KOMMER. STYRET ER OGSÅ OVERBEVIST OM AT FREMTIDENS UTFORDRINGER BEST MØTES MED BRANSJESAMHOLD OG SAMARBEID.

Ved utgangen av 2016 hadde NTO 46 medlemmer. Disse omfatter alle landets større offentlig støttede institusjoner innenfor områdene teater, dans, opera og musikk. I 2016 sto NTOs medlemmer for rundt 12 240 forestillinger/konserter/formidlingsarrangement og hadde et totalt publikumstall på rundt 2,5 millioner. NTOs medlemmer sto i 2016 for en samlet årlig omsetning på over 3 milliarder kroner.

Publikumstallene er stabile og gode, og medlemsinstitusjonene driver sine virksomheter forsvarlig.

Styret var svært tilfreds med at det langvarige arbeidet med pensjons-spørsmålet nådde en viktig milepæl i 2016. Ved tariffoppgjøret ble det

enighet om å lukke bransjens ytelsesordning og å etablere en midlertidig innskuddspensjonsordning fra og med 1. juli 2016.

Enigheten ble oppnådd uten ødeleggende arbeidskonflikt og styret vil i den sammenheng berømme Spekters og bransjens forhandlere, samt realistiske og løsningsorienterte motparter. Det er også grunn til å understreke at en avgjørende faktor i slike spørsmål er NTO-medlemmenes stødige og solidariske bransjesamhold. Styret legger i den sammenheng stor vekt på at NTO fortsatt skal prioritere bransjennettverkene Norsk teaterlederforum (NTLF) og Norsk orkesterlederforum (NOLF), og også legge til rette for at andre kontaktpunkter i bransjen

Vi opplever tendenser til en endret politisk språkbruk.

oppstår og videreutvikles. Styret er overbevist om at også fremtidens utfordringer best møtes med samhold og samarbeid.

Heddaprisen ble arrangert på Nationalteatret. Prisen er blitt en viktig bransjebegivenhet. I 2017 planlegges det å utvide arrangementet med en rekke gjestespill og aktiviteter i uken inn mot prisutdelingen under navnet Heddadagene. NTO er opptatt av å utvikle lignende prosjekter for foreningens øvrige medlemmer, og er blant annet i dialog med Norsk orkesterlederforum om utviklingen av et liknende bransje arrangement.

Styret har fulgt det politisk arbeidet med regionreform med stor interesse. NTO er opptatt av at det gjennomføres grundige og gode prosesser knyttet til reformens kulturpolitiske konsekvenser. Vi hadde temaet oppe på årsmøtet i juni, og avsluttet året med nok en gang å ta til orde for at regjeringen bør fremme en ny kulturmelding.

Foreningen fulgte gjennom året opp sitt engasjement i saken rundt Riksrevisjonens utvidede kontroll av de seks scenekunstselskapene hvor staten er (del)eier (*Dokument 3:2 (2015-2016)*). Ambisjonen er å benytte ressurser på å forsøke å etablere en bedre og mer konstruktiv dialog mellom bransjen, KUD og Riksrevisjonen. Professor ved Norges Handelshøyskole Trond Bjørnenak skrev på NTOs oppdrag rapporten *Kostnadseffektivitet og god økonomistyring i scenekunstselskapene*. Denne ble presentert både på årsmøtet og i senere møte med Riksrevisjonen. NTO kommer til å følge opp dette temaet videre.

I 2016 ble ansvaret for gjennomføring av tariffforhandlingene med Norske Scenografer og Norsk Sceneinstruktørforbund overført til Spekter. Dermed er alle avtaler med bransjens arbeidstakerorganisasjoner overført. Det legges stadig stor vekt på erfaringsoverføring fra NTOs administrasjon. Styret sier seg fornøyd med erfaringene med tariffsamarbeidet. NTO har fremdeles oppgaver knyttet til forhandlinger med opphavsrettsorganisasjoner som TONO og NOPA,

samt med komponister, dramatikere og oversettere. Det er et godt og konstruktivt klima mellom NTO og de ulike organisasjonene.

NTO beklager at regjeringen ikke har gjennomført en nødvendig forenkling av merverdiavgiftssystemet for kultursektoren.

Styret registrerer også med bekymring de siste tre årenes stagnasjon i offentlige bevilgninger, og vi opplever tendenser til en endret politisk språkbruk. På denne bakgrunnen mener vi det er behov for å tydeliggjøre kulturpolitikens mål og berettigelse, forankret i Grunnlovens § 100 som «pålegger statens myndigheter å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale». Det er helt sentralt å beholde ytringsmangfold og kvalitet som overordnede mål for kunstpolitikken, forankret i kunstens fundamentale betydning for samfunnsdannelse, demokrati og en kritisk offentlighet.

Styret er opptatt av å videreføre den styrken som ligger i foreningens over

50 år lange bransjesamhold, og har som ambisjon å opprettholde og videreutvikle NTOs rolle som sterk og uavhengig bransjepolitisk aktør. Dette innebærer tett og konstruktivt samarbeid med kulturlivets øvrige organisasjoner og aktører.

Vi ser hvor viktig det er å ruste opp demokratiske fellesarenaer for det offentlige ordskiftet.

Foreningen leverte i 2016 innspill og høringsvar til både statsbudsjettet og flere utredninger og stortingsmeldinger. Blant annet leverte foreningen høringsvar til ny åndsverklov i samarbeid med Spekter, innspill til Kunnskapsdepartementets varslede humanioramelding, innspill om forsvarrets musikk til regjeringens langtidsplan for forsvarssektoren, innspill til Kulturdepartements varslede gjennomgang av ansvarsdelingen mellom staten og det fremtidige regionnivået og innspill om kunstens rolle og integrering.

Styret mener at foreningen har en god posisjon på det kulturpolitiske området, og oppfattes som en tydelig og seriøs aktør. Det legges betydelig vekt på å fremstå med etterrettelighet og bidra til et styrket kunnskapsgrunnlag for politikktutformingen. Foreningen har god kontakt med både politiske miljøer og styringsverk. Styret er opptatt av at NTO også opprettholder god kontakt med relevante miljøer og kolleger på både nordisk og internasjonalt nivå.

ØKONOMI OG ADMINISTRASJON

Årsregnskapet for 2016 er gjort opp med et overskudd på kr 262.773.

Foreningens egenkapital utgjør etter dette kr 2.791.889. Styret mener at årsregnskapet gir et riktig bilde av NTOs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

NTO har ved inngangen til 2016 fire fast ansatte. Eksterne konsulenter

benyttes når sakskomplekset krever det og økonomien tillater det.

Foreningens arbeidsmiljø betegnes som godt, og NTO driver ingen aktiviteter som forurenser det ytre miljø.

Ved utgangen av 2016 var 25 % av stillingene i NTO besatt av menn og 75 % av kvinner. Ved utgangen av 2016 var 44 % av styrets medlemmer menn og 56 % kvinner. Av varamedlemmene var 75 % menn og 25 % kvinner.

FREMTIDSUTSIKTER

Arbeidet med statsbudsjett, utredninger, forenklet merverdiavgiftssystem, Riksrevisjonssaken og alle sider ved pensjonsspørsmålet er prioriterte arbeidsoppgaver foreningen tar med seg inn i 2017. I lys av den pågående kommune- og regionreformen vil foreningen også arbeide for å påvirke de kulturpolitiske konsekvensene av eventuelle endringer i forvaltningsnivåene og oppgavefordelingen. Andre prioriterte oppgaver vil være regjeringens varslede stortingsmelding om humanistisk forskning og utdanning, og i den sammenhengen en forsterket innsats for å få styrket de estetiske fagene som humanistiske kunnskapsfag i hele utdanningsløpet.

NTOs overbevisning er at den rollen kunsten spiller i samfunnet vil bli enda viktigere i tiden som kommer. Frie ytringer har en av sine viktigste arenaer i kunsten, hvor meningsdannelse og meningsutveksling finner sted i de mangeartede kunstneriske virksomhetene.

NTOs styreleder Åse Ryvarden | Foto: Brian Olguin

Med de autoritære og illiberale kreftene som er på frammarsj i vestlige demokratier, ser vi særlig tydelig hvor viktig det er å sikre og ruste opp en sterk infrastruktur av autonome, meningsdannende institusjoner og demokratiske fellesarenaer for det offentlige ordskiftet.

Kulturlivet er stadig preget av store utfordringer flere steder i Europa, både når det gjelder ressurstilgang og politisk respekt for kunstnerisk autonomi. NTO vil med dette som bakteppe intensivere arbeidet for å sikre medlemmene forutsigbare rammevilkår som gjør det mulig å ivareta samfunnsansvaret.

Styret forutsetter at NTO fortsatt skal bestå og videreutvikles, og at

arbeidsdelingen med Spekter tydeliggjøres slik at samarbeidet kan bidra til å styrke NTOs interessepolitikk og innflytelse som uavhengig bransjepolitisk aktør.

Oslo, 17. februar 2017

Åse Ryvarden
Tor Læg Reid
Nils Are Karstad Lysø
Marta Færavaag Hjelle
Kristian Seltun
Janne Langaas
Tone Tjemsland
Agnetha Haaland
Stefan Sköld

NØKKELTALL 2016

Lønns- og priskompensasjon

I statsbudsjettet for 2016 fikk musikk- og scenekunstinstitusjonene en pris- og lønnskompensasjonen på omlag 1,9 pst., mens regjeringen la til grunn en forventet lønnsvekst på 2,7 pst. og en prisvekst på 2,6 pst. Til sammenligning var pris- og lønnskompensasjonen i 2015 på 2,3 pst., mens den i budsjettet for 2014 var på 3,5 pst.

Innstrammingen er delvis forbundet med regjeringens generelle «avbyrå-

kratiserings- og effektiviseringsreform», som i 2016 innebærer et kutt på 0,5 pst. i driftsutgifter som bevilges over statsbudsjettet og omfatter samtlige virksomheter.

Fordeling av lønnskostnader

Statsbudsjettet for 2016 innebar med andre ord en realnedgang for institusjonene og strammere rammebetingelser. For de største institusjonene utgjør faste kostnader til lønn og pensjon hoveddelen av

virksomhetenes budsjetter. Den største andelen av lønnsutgiftene er knyttet til funksjoner som er helt nødvendige for og som inngår direkte i den kunstneriske produksjonen, slik som de tre funksjonene kunstnerisk, teknisk og plan/produksjon (fig. 1).

Medlemmenes omsetning

Medlemmene sto i 2016 for en samlet årlig omsetning på over 3 milliarder kr.

Medlemskontingent

Medlemskontingenten i NTO ble av årsmøtet i 2015 fastsatt til 0,3 pst. av det offentlige tilskuddet institusjonen mottar – minimum kr. 20.000,- og maksimum kr. 400.000,-. Innenfor denne rammen kan den årlige kontingenten justeres.

NTO-medlemmenes kontingent ble i 2016 redusert med 20 pst. i forhold til potensiell ramme. Styret i NTO vedtok for 2016 en minstekontingent på kr. 30.000,- og en maksimumskontingent på kr. 375.000,-. Fem av medlemmene (Den Norske Opera & Ballett, Det Norske Teatret, Kilden Teater- og Konserthus, Nationaltheatret og Oslo-Filharmonien) betalte i 2016 maksimumskontingent, mens ni betalte minimumskontingent (Akershus Teater, Barokkanerne, BIT Teatergarsjen, BIT2o Ensemble, Det Norske

Kammerorkester, Det Norske Solistkor, Edvard Grieg Kor, Norsk Barokkorkester og Århelhsaemien Teatere).

Publikums- og aktivitetstall

Ved utgangen av 2016 hadde NTO 46 medlemmer, og 43 av disse rapporterte inn sine publikums- og aktivitetstall via NTOs statistikkportal. Dette inkluderer de nye medlemmene Barokkanerne, Edvard Grieg Kor og

Norsk Barokkorkester. Kulturtanken, Norsk scenekunstbruk og Dramatikkens Hus rapporterer på sin side ikke inn slike tall til NTO. Kilden teater- og konserthus rapporterte i 2016 for første gang samlet som én virksomhet under scenekunstinstitusjoner.

Tallene for 2016 viser at disse 43 institusjonene sto for til sammen 12.243 forestillinger, konserter og formidlingsarrangement med et

samlet publikumstall på 2.452.939, etter at NTO har korrigert for gjestespill scenekunstinstitusjonene imellom og trukket fra dobbeltføringer.

Publikums- og aktivitetstall går opp og ned fra det ene året til det andre, og NTO finner av den grunn at det gir et riktigere bilde av publikumsutviklingen å sammenligne tallene fra det siste året mot gjennomsnittet for de fire foregående årene, jfr. figurene 2–4.

Fig. 1 – Fordeling av lønnskostnader* i de største teatrene** og symfoniorkestrene***

	Teater	Orkester
Kunstnerisk produksjon	78 %	92 %
Kommunikasjon	9 %	3 %
Administrasjon	8 %	4 %
Drift	4 %	0 %

* Basert på tall for 2014.

** Den Norske Opera & Ballett, Nationaltheatret, Det Norske Teatret, Den Nationale Scene, Trøndelag Teater, Rogaland Teater, Hålogaland Teater og Teatret Vårt.

*** Oslo-Filharmonien, Bergen Filharmoniske Orkester, Trondheim Symfoniorkester og Stavanger Symfoniorkester.

Fig. 2 – Publikumstall musikk- og scenekunstinstitusjonene¹

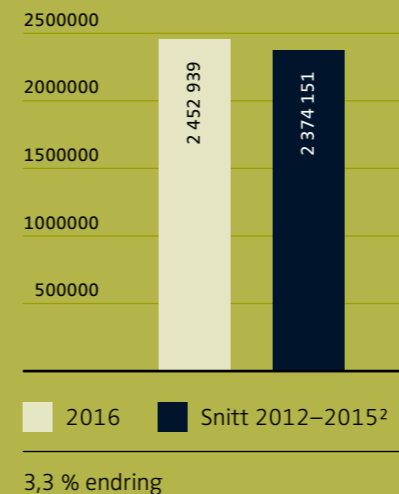

Fig. 3 – Publikumstall scenekunstinstitusjonene¹

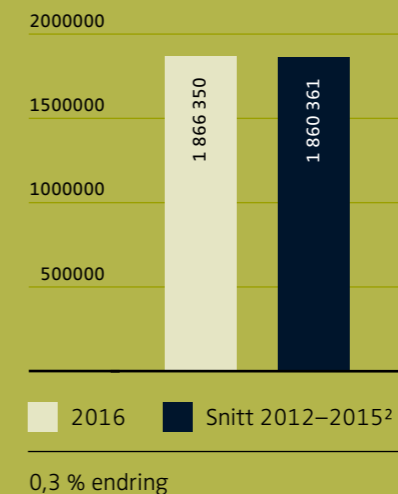
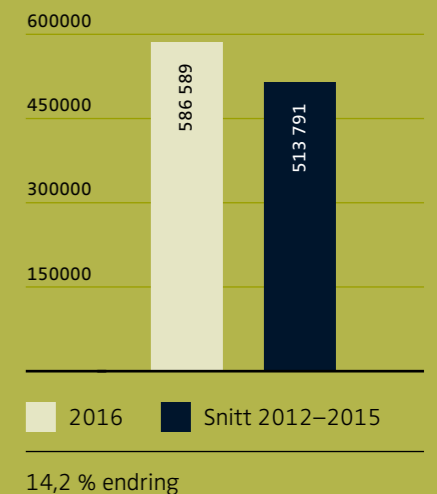

Fig. 4 – Publikumstall musikk-institusjonene

1. Dramatikkens Hus, Norsk Scenekunstbruk og Kulturtanken rapporterer ikke inn publikums- og aktivitetstall til NTO.
2. Ikke korrigert for gjestespill institusjonene imellom.

VIRKSOMHETS- BERETNING 2016

OM NTO

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innen musikk og scenekunst.

NTO representerer en omfattende infrastruktur av forskjelligartede virksomheter og hadde 46 medlemsorganisasjoner i 2016. Medlemmene består av nasjonale og regionale institusjoner, samt offentlig støttede produserende og programmerende teatre, scener, orkestre, musikkensembler og kor.

NTO driver utstrakt interessepolitisk arbeid på vegne av medlemmene, og bistår disse innen tariffspørsmål og andre arbeidsgiverspørsmål. De aller fleste av NTOs medlemmer er også medlemmer i Speker og omfattes av denne organisasjonens hovedavtale og forhandlingsordning.

Andre sentrale oppgaver for NTO er utrednings- og statistikkarbeid og annen kunnskapsinnhenting og utvikling. Videre er foreningen

sekretariat for ulike fora og har som mål å bidra til at medlemmene utvikler seg som profesjonelle arbeidsgivere, samt å etablere gode bransjennettverk og møteplasser.

Nye medlemmer

Norsk teater- og orkesterforening startet det nye året med å ønske tre nye musikkensembler velkomne som medlemmer av foreningen: Barokkanerene, Edvard Grieg Kor og Norsk Barokkorkester. Foreningen talte med dette 46 medlemmer innen profesjonell musikk og scenekunst. De tre nye medlemmene er alle prosjektbaserte musikkensembler bestående av en gruppe kjernemusikere, og alle tre driver med utstrakt konsertvirksomhet og prosjekter i inn- og utland.

INTERESSEPOLITIKK

En sentral oppgave for NTO er å søke innflytelse som en toneangivende og troverdig part i kulturpolitiske spørsmål som angår profesjonell musikk og scenekunst.

I foreningens interessepolitiske arbeid og rådgiverfunksjon overfor Kulturdepartementet legger vi betydelig vekt på størst mulig grad av faglig etterrettelighet. Vi bruker mye tid på å fremskaffe tall og andre fakta som vi mener det er viktig for myndighetene å kjenne til når politikken utformes. Arbeidet omfatter blant annet innspill og høringsuttalelser til statsbudsjettet, utredninger og stortingsmeldinger, samt annet påvirkningsarbeid.

Foreningen leverte i 2016 følgende innspill, uttalelser og kommentarer:

Innspill til regjering og statsbudsjett

NTO leverte 2. juni sitt innspill til Kulturdepartementets arbeid med statsbudsjettet for 2017. I uttalelsen understreket vi blant annet institusjonsøkonomiens betydning for kunstnerøkonomien, viktigheten av gode produksjons- og formidlingslokaler og viktigheten av grundig utredningsarbeid i forbindelse med den pågående regionreformen.

Regjeringens budsjettforslag som kom 6. oktober innebar en realnedgang for de fleste av NTOs medlemmer for tredje år på rad, og var taust blant annet om viktige byggesaker og kulturmoments. NTO understreket i sitt høringsmøte med Stortingets familie- og kulturkomité at reell lønns- og priskompensasjon er det viktigste enkeltgrepet for å hindre at ordinære lønnsøkninger går utover institusjonenes tilbud til publikum. Høringsuttalelsen følger i sin helhet lenger bak i årsrapporten.

Humaniorameldingen

25. mai leverte NTO sitt innspill til humaniorameldingen, hvor foreningen blant annet understreket at humanioras relevans må ses i et langsiktig og indirekte perspektiv, og at humaniora er en nødvendig forutsetning for så vel kunsten, som kunstforståelsen i samfunnet.

I en tid hvor det seriøse ordskiftet om kunsten marginaliseres i mediene, og hvor kunst- og kulturfagene som humanistiske kunnskapsfag nedprioriteres i utdanningssystemet, er det etter vårt syn et påtrengende behov for å styrke fortolkningskompetansen og resepsjonssiden i kunsten. Vi understreket også betydningen

av at humanistisk kunnskap og kompetanse må verdsettes høyere når det nedsettes offentlige utvalg som skal analysere og mene noe om samfunnsutviklingen.

Humanioras relevans må ses i et langsiktig og indirekte perspektiv.

NTOs direktør Morten Gjelten | Foto: Brian Olguin

Moms

Det var i 2016 knyttet forventninger til at regjeringen i revidert budsjett ville foreslå løsninger på momsproblem- atikken og kulturhussakene – med hensyn både til skatteetatens forståelse av konkurransebestemmelsen i kompensasjonsloven og en mulig løsning i form av lavmoms på teater- og konsertbilletter. Da budsjettet derimot ikke inneholdt endringer av betydning for kulturområdet, sendte NTO og Spekter i mai et felles innspill til Finanskomiteens behandling av revidert nasjonalbudsjett, med en anmodning om forenkling og fjerning av momsunnatak for scenekunst og musikk.

Tilbakebetalingskravene til Kilden og Stavanger Konserthus ble senere betydelig redusert etter ny fortolknings- uttalelse fra Finansdepartementet om konkurransebegrensingsregelen. Endret fortolkning innebærer imidlertid ingen langsiktig løsning, og i oktober sendte NTO en hørings- uttalelse om Prop. 1 LS S (2016-2017) *Skatter, avgifter og toll 2017*, hvor vi anmodet om at dagens merverdi- avgiftsunntak for omsetning av billetter til musikk og scenekunst fjernes, og at disse områdene innlem- mes i avgiftssystemet med lav sats.

Opera-evaluering

Telemarksforskning leverte i mai sin evaluering av region- og distriktsopera/ musikkteater *Operasjon Operasjon*, som omfattet fire av NTOs medlemmer og var utarbeidet etter oppdrag fra Kulturdepartementet. NTO fant det

overraskende at departementet i mandatet for evalueringen synes å likestille lokal/regional utvikling og kvalitet, og at samarbeid med amatører og frivillige, rekruttering av lokale talenter mv. ble lagt til grunn som evalueringskriterier – selv om dette ikke er uttalte mål for regionoperaene.

Vi hadde også en rekke kritiske kommentarer til metode, begrepsbruk og frem- stilling av fakta og observerte at forskerne trakk generelle konklusjoner på sviktende grunnlag. Foreningen leverte derfor i mai en kommentar til rapporten, hvor vi også, blant mye annet, pekte på det problematiske ved Telemarksforskings radikale tøyning av kvalitetsbegrepet og konkrete råd til myndighetene om hvilke kvalitetsbegrep som bør legges til grunn i politikk og forvaltning.

Flerbrukstillatelse for reiser med instrumenter

Miljødirektoratet sendt i mars ut et forslag til forskrift om internasjonal handel og reiser med, og besittelse av, truede arter av vill flora og fauna (CITES). NTO støttet i sitt hørings svar før sommeren direktoratets forslag om å åpne for utstedelse av flerbrukstillatelser for musikkinstrumenter som inneholder CITES-listede deler. Foreningen ser på forslaget som en forenkling for musikere, ensembler og orkestre som turnerer internasjonalt, og som en hensiktsmessig tilpasning til EU- sertifikatet for musikkinstrumenter som ble innført i 2015.

Forsvarets musikk

NTO leverte i august sitt innspill til Utenriks- og forsvarskomiteens høring om regjeringens langtidspan for forsvarssektoren, hvor vi kommenterte forslaget om å legge ned Luftforsvarets Musikkorps i Trondheim og Marinemusikken i Horten. Vi pekte i innspillet blant annet på at Forsvarskorpene er viktige kultur- og tradisjonsbærere med stor betydning både for samspillet mellom sivilsamfunnet og Forsvaret, som diplomatisk redskap i fredsbevarende arbeid og for de stedlige symfoniorkestrene og musikkutdanningen. Forslaget om å nedlegge korpene i Trondheim og Horten ble opprettholdt i statsbudsjettet, og 26. oktober sendte vi også en egen høringsuttalelse til statsbudsjettet om Forsvarets musikk.

Internasjonal kulturinnsats

Under Øyafestivalen i august inviterte regjeringen til rundebordskonferanse om kreativ næring og eksport. Music Norway og Danse- og teatersentrum representerte som eneste organisasjoner musikk- og scenekunstbransjen. NTO sendte derfor 11. august et brev til Kulturdepartementet hvor vi anmodet om at NTO inviteres med i relevante fora. Vi pekte på at det er viktig at alle de ulike aktørene, inkludert representanter for musikk- og scenekunstinstitusjonene, inviteres inn på de arenaene der utfordringer, behov og politikktutforming blir

Nordnorsk Opera og Symfoniorkester på Svalbard | Foto: Yngve Olsen Sæbbe

diskutert og internasjonale mønstring- er o.l. blir planlagt og arrangert. Bare slik kan man fremskaffe bedre kunn- skap om aktivitet og behov innenfor hele bransjen og regjeringen lykkes i sine ambisjoner om at mulighetene for økt internasjonalisering innenfor musikk og scenekunst utnyttes bedre.

Ny åndsverklov

NTO og Spekter leverte 1. september et felles hørings svar til forslag om ny åndsverkslov. Foreningene understreket i uttalelsen at musikk- og scenekunst- institusjonene er avhengige av et lov- verk som ivaretar opphavsmennenes interesser på en god måte, og som samtidig tilrettelegger for fremføring, formidling og distribusjon. Utfordringen

er å finne det rette balansepunktet mellom rettighetsvern og mulig utnyttning av verket – og mellom kunstnerens honorarnivå og forsvarlig økonomisk drift av institusjonen. I uttalelsen pekes det på at de offentlig støttede institusjonene er de viktigste arbeidsgiverne for kunstnerne innenfor musikken og scenekunsten, og det er derfor avgjørende også for kunstnerens arbeidsvilkår og økonomi at det fins sterke institusjoner.

Regionreform

NTO sendte i oktober sitt innspill til Kulturdepartementets varslede gjennomgang av ansvarsforhold og finansiering i forbindelse med region- reformen. Vårt hovedbudskap var at

enhver gjennomgang av oppgave- fordelingen på kulturområdet må gjøres med kulturpolitiske mål for øyet, av hensyn til kunsten og publikum. Ansvarsdelingen mellom forvaltnings- nivåene må ikke endres på region- reformens premisser, med krav i seg selv om å tilføre det regionale nivået flere oppgaver og ansvar.

Vi pekte også på at vi har vanskelig for å se behovet for å bygge opp regionale forvaltninger som skal administrere statlige midler til kunst- institusjoner. Allerede begrensede kulturmidler bør ikke gå med til unødvendig byråkrati og mellomledd, men kanaliseres direkte til autonom kunstnerisk virksomhet.

«Anne Franks søsken»,
Kilden Teater- og Konserthus
Foto: Jacob Buchardt

Integrering og demokratiske fellesarenaer

Regjeringen la i mai frem sin integreringsmelding, hvor det fremkommer at regjeringen vil legge til rette for at kulturinstitusjonene kan bidra til økt inkludering. Kulturministeren har samtidig oppfordret kulturlivet til en «dugnad for hverdagsintegrering», arrangert seminar og bedt om innspill til hvordan regjeringen kan legge til rette for kulturlivets inkluderingsarbeid. Det fremkommer imidlertid ikke hva dette arbeidet skal munne ut i.

8. desember leverte NTO et innspill til Kulturdepartementet om kunstens rolle i integreringsarbeidet, hvor vi blant annet skriver at vi forventer at dette ikke er symbolpolitikk, men at innspillene inngår som grunnlagsmateriale i et utredningsarbeid med sikte på en kunnskapsbasert og transparent politikktutforming.

Trond Bjørnenak | Foto: Norges Handelshøyskole

PENSJON OG TARIFFSPØRSMÅL

En stor og viktig begivenhet fant sted i 2016 da det i forhandlinger endelig ble enighet mellom tariffpartene om pensjonsspørsmålet. Dette innebar lukking av bransjens gamle ytelsesordning og etablering av en ny – i første omgang midlertidig – innskuddsordning fra og med 1. juli 2016. Spekter ledet forhandlingene på arbeidsgiversiden, og både de og NTO understreket at virksomhetenes lojale og samlede opptreden var viktig for det endelige resultatet.

NTO, i samarbeid med vår pensjonsrådgiver Garde, gjennomførte i etterkant av forhandlingene, innenfor svært korte frister, alle nødvendige aktiviteter knyttet til opprettelsen av nye innkjøpsfelleskap for to pensjonsprodukter, historikken og den framtidige ordningen. De historiske forpliktelsene håndteres nå av KLP, mens Sparebank1 ble valgt som leverandør av bransjens nye innskuddspensjon.

Selve tariffoppgjøret 2016 ble gjennomført innenfor rammen av frontfaget. NTOs direktør deltok i forhandlingsutvalget for teateroverenskomsten sammen med følgende representanter fra bransjen:

- Åse Ryvarden – Det Norske Teatret
- Marta Færavaag Hjelle – Nationaltheatret
- Knut Høgset – Teatret Vårt
- Jan Refsnes – Trøndelag Teater
- Anne Steen – Det Norske Teatret
- Tone Tjemsland – Carte Blanche

NTO har fremdeles hovedansvaret for forhandlinger med oversettere, dramatikere og komponister, samt opphavsrettsorganisasjoner som TONO og Norsk forening for komponister og tekstforfattere (NOPA).

STYRINGSDIALOG OG BRANSJETALL

Oppfølging av Riksrevisjonens utvidede kontroll av scenekunstselskapene

Trond Bjørnenak, professor i foretaksøkonomi ved Norges Handelshøyskole, presenterte i juni rapporten *Kostnadseffektivitet og god økonomistyring i scenekunstselskapene* på NTOs årsmøte. Rapporten ble utarbeidet på oppdrag fra NTO i forlengelse av Riksrevisjonens utvidede kontroll av scenekunstselskapene i 2015. Den inngår som en del av NTOs bidrag til å styrke kunnskapsgrunnlaget i arbeidet med å videreutvikle styringsdialogen mellom Kulturdepartementet og musikk- og scenekunstinstitusjonene. Rapporten ble oversendt departementet 5. september.

Kostnads- effektivitet i scenekunstinsti- tusjonene kan ikke måles eller reduseres til enkelte nøkkeltall.

Bjørnenaks rapport er delvis adressert Riksrevisjonens undersøkelse, og gir et godt utgangspunkt for en kritisk vurdering av deres konklusjoner, samt hvordan og i hvilken grad det er hensiktsmessig å følge deres anbefalinger. Den inneholder blant annet en diskusjon av begrepene «kostnads-effektivitet» og «god økonomistyring».

Kostnadseffektivitet er ikke definert i Riksrevisjonens rapport, og det er heller ikke dokumentert om scenekunst-selskapene driver kostnadseffektivt eller ikke. Professor Trond Bjørnenak mener at det derfor er vanskelig å se hvordan Riksrevisjonens tallgrunnlag kan knyttes til kostnadseffektiv drift og at det er mangelfull kobling mellom datagrunnlag og konklusjoner i revisjonens rapport.

Rapportens poeng er blant annet at kostnadseffektivitet i scenekunst-institusjonene ikke kan måles eller reduseres til enkelte nøkkeltall.

I kunstneriske virksomheter som ikke har profitt som egen målsetning handler kostnadseffektivitet om å få mest og best mulig kunstnerisk aktivitet ut av begrensede midler.

Statistikk og rapportering

På oppdrag fra Kulturdepartementet innhenter og kvalitetssikrer NTO årlig publikums- og aktivitetstall fra medlemmene på kapittel 323, post 01, 70 og 71, samt presenterer disse tallene i en offentlig tilgjengelig statistikk. NTO samlar for egen del også inn de samme dataene for medlemmer som foreningen ikke er direkte pålagt av departementet å rapportere inn for.

NTO arbeider kontinuerlig med å forbedre publikums- og aktivitetsstatistikken. Dagens rapporteringssystem kommer fra en tid hvor institusjonene ble målt på en rekke felles parametere av Kulturdepartementet. Etter at mål- og resultatstyringen ble revidert i 2015 har det derfor vært naturlig å se nærmere på hvilke endringer som eventuelt må gjøres for å få en mer hensiktsmessig og tidsriktig bransjestatistikk. Med et musikk- og scenekunstlandskap i kontinuerlig utvikling og en stadig mer uensartet medlemsmasse byr det i dag på utfordringer å lage aggregert statistikk.

Foreningen opprettet derfor våren 2016 to statistikkutvalg med mandat til å foreta en grundig gjennomgang av statistikken. Formålet med gjennomgangen er å se på hvordan man kan sikre mest mulig konsistente, relevante og representative tall som gjenspeiler institusjonenes aktivitet og den faktiske utviklingen i musikk- og scenekunstlandskapet. Utvalgenes første konklusjoner ble brakt videre til Kulturdepartementet ved slutten av året, og enkelte endringer ble foretatt for 2016-rapporteringen. Det ble samtidig bestemt at arbeidet videreføres i 2017.

De to utvalgene besto av:

Statistikkutvalg – orkester:

- Erik Landmark – seniorrådgiver Stavanger Symfoniorkester
- Roar Leinan – direktør Trondheim Symfoniorkester
- Geir Rebbestad – direktør Det Norske Blåseensemblet

Statistikkutvalg – scenekunst:

- Thine Sletbakk Bugge – kommunikasjonssjef Det Norske Teatret
- Marta Færevaa Hjelte – direktør Nationaltheatret
- Knut Høgset – direktør Teatret Vårt
- Andreas Norvik – CFO Den Norske Opera & Ballett
- Magnus Salte – økonomisjef Black Box teater

Institusjonsevalueringer

Fjerde runde med periodiske institusjonsevalueringer ble avsluttet i juni, og rapporten *Verdier på spill - kunstnerisk handlingsrom i teatret, en evalueringen av Hålogaland Teater, Hordaland Teater og Teater Ibsen*, overlevert Kulturdepartementet. Evalueringene inngår i departementets ordinære system for mål- og resultatvurdering på musikk- og scenekunstmrådet og skal evaluere måloppnåelsen ved den enkelte virksomheten med vekt på vurdering av kunstnerisk kvalitet og ressursutnyttelse.

Høsten 2016 igangsatte departementet fire nye institusjonsevalueringer som skal dekke Stavanger Symfoniorkester, Nordnorsk opera og symfoniorkester, Brageteatret og Haugesund Teater i fireårsperioden 2013–2016. Evalueringsoppdraget ble i denne runden lagt ut på anbud. Et ekspertpanel oppnevnt av Kulturdepartementet skal like fullt benyttes i evalueringen – og dialogisk tilnærming, ønskevistmodellen og egen-evaluering beholdes. I tillegg skal det videreutvikles kriterier og standarder for vurdering av kunstnerisk kvalitet, og metode for interaktiv evaluering av måloppnåelsen hos kunstneriske non-profit virksomheter.

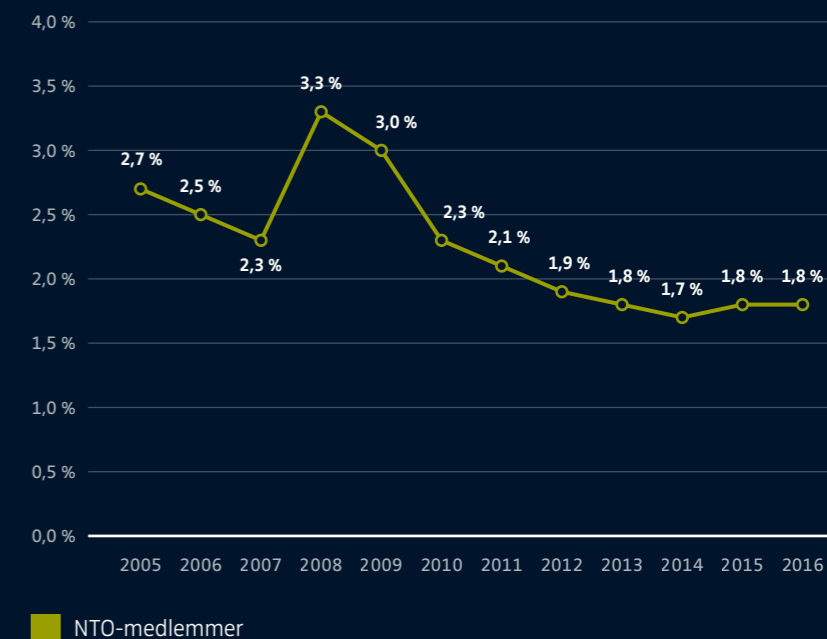
NTO følger de periodiske institusjonsevalueringene med interesse, både hva opplegg og metodegrunnlag gjelder, samt panelets sammensetning, drøftinger og konklusjoner. De evaluerte institusjonenes erfaringer blir også utvekslet i NTLF og NOLF etter hver runde.

Sponsorundersøkelse

Vår årlige kartlegging av medlemmenes sponsor-/gaveinntekter er nå klar. Tallene for 2016 viser at musikk- og scenekunstinstitusjonene mottok samlet ca. 63. mill. kroner i sponsorinntekter og gaver i fjor. Dette var om lag 2,7 mill. kroner mindre enn i 2015 (faste priser) og tilsvarer 1,8 pst. av medlemmenes samlede driftsinntekter og 9,5 % av samlede egeninntekter. Nærmere 80 % av midlene gikk til 10 store institusjoner – av totalt 45 NTO-medlemmer i 2016.

Kostnadene ved å skaffe gave-/sponsorinntekter og opprettholde sponsoravtalene gjennom gjenytelser er ikke trukket fra i undersøkelsene. Funnene viser at det har vært en realnedgang i totale sponsorinntekter/gaver på nærmere 30 pst. siden finanskrisen i 2008 og bekrefter bildet fra andre undersøkelser om at slik privat finansiering generelt er vanskelig tilgjengelig for profesjonelle, offentlig støttede kunstinstitusjoner i Norge.

Fig. 5 - Andel sponsorinntekter/gaver av driftsinntekter:

SEKRETARIATSFUNKSJONER

Norsk teaterlederforum

NTOs rolle som sekretariat for Norsk teaterlederforum (NTLF) utgjør en vesentlig del av administrasjonens arbeid. NTLF er et faglig møtested hvor ledere fra NTOs medlemsteatre og andre profesjonelle teatre/musikkteatre er medlemmer, og i 2016 var teatersjefer og direktører fra i alt 32 virksomheter medlemmer i NTLF.

Foreningen samler teaterlederne til to seminarer i året, og hvert annet år arrangeres en felles studietur til utlandet.

Norsk teaterlederforum ledes av et arbeidsutvalg på fem medlemmer.

NTLFs arbeidsutvalg 2016:

- Arne Nøst
Rogaland Teater (leder)
- Per Ananiassen
Teaterhuset Avant Garden
- Marit Holtet
Brageteatret
- Terje Lyngstad
Sogn og Fjordane Teater
- Beate Stang Aas
Hålogaland Teater

Seminarer

Forumets vårseminar ble arrangert på Rogaland Teater og Tou Scene i Stavanger 19. og 20. april med Rogaland Teater som vertskap. Hovedtemaet for seminaret knyttet an til forumets tidligere diskusjoner om «teatersjefens redaktøransvar». Denne gangen var utgangspunktet det stedsspesifikke og ringvirkningene av nedgangen i

oljenæringen – sett i sammenheng med og spisset mot vår tids kriser.

Høstseminaret fant sted 3. og 4. november i Oslo med Dansens Hus som vertskap. Et hovedtema for seminaret var de periodiske institusjonsevalueringene. Per Ståle Knardal universitetslektor/doktorgradsstipendiat NTNU Handelshøyskolen, innledet under tittelen *Beethovens lange armer... Periodiske evalueringer – Hvem? Hvordan? Hvorfor?*, hvor han rettet et forskningsmessig og teoretisk blikk på evaluering av kunstnerisk virksomhet. På oppdrag fra NTO utarbeidet Knardal også et notat som ble publisert i etterkant av seminaret.

Årlig audition og Showcase

Årlig audition for nyutdannede skuespillere med annen bakgrunn enn Kunsthøgskolen i Oslo blir arrangert årlig som et samarbeid mellom Norsk Skuespillerforbund, Norsk Skuespiller-senter og Norsk teaterlederforum. Siden 2014 har også Showcase for etablerte skuespillere blitt et årlig

arrangement. I 2016 ble Årlig audition og Showcase satt sammen til ett sammenhengende arrangement på Riksteatret i Oslo 24. oktober. Teatersjefer, dramaturger, instruktører, castingbyråer og andre som arbeider profesjonelt med skuespillere var invitert til å orientere seg om så vel nye som erfarne skuespillere.

NTLF-representanter til eksterne komiteer og juryer

Heddakomiteen i 2016:

- Arne Nøst
Rogaland Teater
- Per Ananiassen,
Teaterhuset Avant Garden

Ibsenprisen-juryen 2016–2017:

- Erik Schøyen, Haugesund Teater

Norsk orkesterlederforum

NTOs rolle som sekretariat for Norsk orkesterlederforum (NOLF) utgjør en vesentlig del av administrasjonens arbeid. Forumet er et faglig møtested

Ellen Horn og Otto Homlung på NTLF-seminar 2016

Per Ståle Knardal

Sjur Miljeteig og Ane Dahl Torp vant begge Heddapriser i 2016 | Foto: Eivor Eriksen

hvor orkesterledere fra NTOs medlemsorkestre og andre profesjonelle orkestre kan være medlemmer. NOLF har som formål å være et kontaktforum for orkesterledere og for gjensidig utveksling av erfaringer og faglig utvikling gjennom medlemsmøter minimum to ganger i året.

Orkesterledere fra i alt 10 virksomheter er medlemmer i NOLF. I tillegg til ledere fra NTOs medlemsorkestre deltar lederen for Kringkastingsorkestret.

NOLF organiseres uten arbeidsutvalg, men velger en leder for ett år av gangen. Ingrid Røynevdal, administrerende direktør for Oslo-Filharmonien, var NOLF's leder i første halvår 2016. På forumets årsmøte i mai ble Bernt

Bauge, administrerende direktør for Bergen Filharmoniske Orkester, valgt til leder.

NOLF-representanter til eksterne grupper og komiteer

Styringsgruppen i Norsk Musikkarv:

- Håvard Vegge

Arbeidsgruppen for Nordisk orkesterkonferanse:

- Rolf Lennart Stensø
- Marianne Dyrnes Vallat

HEDDAPRISEN

NTO er ansvarlig arrangør for Heddaprisen, som siden den ble delt ut for første gang i 1998 har etablert seg

Heddaprisen gir norsk teater verdifull synliggjøring.

som en av Norges mest prestisjefulle teaterpriser. Heddaprisen har som formål å hedre fremragende prestasjoner i norsk scenekunst og stimulere til økt kvalitet. Prisen er finansiert ved bevilgninger fra NTO og Norsk teaterlederforum (NTLF) og ved at samtlige av NTOs medlemsteatre betaler 0,08 % av sitt årlige offentlige tilskudd.

Heddakomiteen 2015–2016. Fraværende: Knut Alfsen | Foto: Brian Olguin

Heddaprisen har bygget seg opp til å bli en faglig ettertraktet pris, som gir norsk teater verdifull synliggjøring og viser frem scenekunsten på sitt beste. I tillegg har prisutdelingen blitt et viktig og samlende høydepunkt for bransjen og en verdig avslutning på teatersesongen.

Prisutdelingen 2016

Heddaprisen ble i 2016 delt ut for 19. gang. Utdelingen fant sted på Nationaltheatrets hovedscene søndag 12. juni. Skuespiller Mattis Herman Nyquist var konferansier for andre år på rad og hadde også denne gangen regien. Den nærmere to timer lange forestillingen ble svært godt mottatt av de rundt 500 gjestene som var til stede. Etter

utdelingen av Heddaprisene ble Radioteatrets pris Blå Fugl delt ut i publikumsrestauranten.

Nominasjonene ble offentliggjort 19. mai på en pressekonferanse på Nationaltheatret. Begge arrangementet fikk mye og god oppmerksomhet og omtale, både fra bransjen og mediene. Prisutdelingen ble strømmet av både NTB og NTO i samarbeid med NRK.no.

Heddajuryen

Arbeidet med nominering og jurying er lagt til en fagjury oppnevnt av Heddakomiteen. Juryen nominerer et fast antall kandidater, og vinnernes navn blir offentliggjort under prisutdelingen.

Heddajuryen for sesongen 2015–2016 besto av:

- Lillian Bikset
- Amund Grimstad
- Matilde Holdhus
- Cliff Moustache
- Martin Nordvik
- Vidar Sandem
- Ragnhild Tronstad

Juryen så samlet sett rundt 160 norske teaterproduksjoner fra 1. mai 2015 til 1. mai 2016. Den nominerte i 10 priskategorier og kåret vinnere i 11 kategorier.

Heddakomiteen

Heddakomiteen har ansvar for å oppnevne jury, utarbeide juryens retningslinjer, vurdere tildelingskriterier, justere priskategorier, samt kåre vinner av Æresprisen. I sammensetningen av juryen legger komiteen vekt på bredde i teatersyn, kompetanse, alder, bakgrunn og geografisk spredning.

Komiteen består av 7 medlemmer, hvorav 2 representere og oppnevnes av NTOs styre, 2 representere og oppnevnes av NTLF og 3 velges utenfor NTOs og NTLFs medlemsmasse og oppnevnes av NTOs styre.

Heddakomiteen 2015–2016:

- Kristian Seltun (leder)
- Knut Alfsen
- Lena Lindgren
- Jon Refsdal Moe
- Arne Nøst
- Astrid Sletbakk
- Erik Ulfsby

MØTEPLASSER OG KOMPETANSEBYGGING

En sentral del av foreningens arbeid er å engasjere flest mulig av medlemmene i viktige bransjespørsmål og å styrke deres kompetanse i arbeidsgiverspørsmål. I den sammenheng er det viktig å etablere nettverk og møteplasser. I tillegg til årsmøtet og samlingene for NTLFs og NOLFs medlemmer, har NTO i løpet av året stått som arrangør av flere større og mindre fagmøter. Foreningen er også medlem av og deltaker i flere nasjonale og internasjonale nettverk og samarbeidsprosjekter. Oversikten som følger gir et bilde av omfanget.

NTOs årsmøte

NTOs årsmøte og årsmøteseminar fant sted på Det Norske Teatret i Oslo mandag 13. juni. Foreningens styreleder Åse Ryvarden åpnet seminaret og ønsket forsamlingen av ledere og styreledere fra medlemsorganisasjonene, samt representanter for fagforbundene og andre samarbeidspartnere, velkommen. Deretter innledet statssekretær i Kulturdepartementet, Bård Folke Fredriksen.

Det første hovedtemaet på seminaret var «Nasjonal kulturpolitikk og regionaliseringsreformen». Ulrika Holmgaard, VD/Förbundsdirektør i Svensk Scenkonst var invitert til å snakke om «Kultursamverkansmodellen» og erfaringer og konsekvenser for musikken og scenekunsten i Sverige. Professor Trond Bjørnenak fra Norges Handelshøyskole presenterte dernest rapporten *Kostnadseffektivitet og god økonomi-*

Ulrika Holmgaard
NTOs årsmøteseminar 2016
Foto: Erik Thallaug

Fra årsmøteseminaret 2016 | Foto: Erik Thallaug

styring i scenekunstselskapene, utarbeidet på oppdrag fra NTO.

Begge innledningene ble fulgt av forberedte kommentarer fra representanter fra NTOs medlemsinstitusjoner.

Kulturelt ansvar – konferanse om publikumsutvikling

NTO samarbeidet i 2016 med Norsk publikumsutvikling (NPU) om den årlige NPU-konferansen som denne gangen fant sted i Stavanger 17–18. oktober. Under overskriften «Kulturelt ansvar» ble blant annet kunst, publikum, mangfold og digitalisering diskutert, samt eksempler på kulturinstitusjoners redefinisjon av seg selv og sitt oppdrag i forhold til sine omgivelser.

NTO bidro til konferansen gjennom en invitasjon til den San Fransico-baserte forskeren og formidleren Alan Brown, som har forsket på live-publikummet i flere tiår. Han snakket blant annet om hvordan man kan måle det etterlatte inntrykket av en kunstopplevelse hos publikum, og hva en slik måling kan brukes til i kommunikasjon med omverdenen.

Nordisk orkesterkonferanse

Den 40. nordiske orkesterkonferansen fant sted i Harpa, Reykjavik 14. – 16. september 2016 med Iceland Symphony Orchestra som vertskap. Tema for konferansen var «Looking forward», med hovedinnledere som Deborah Borda og Chad Smith fra LA Philharmonic, Christopher Deacon fra Canada's National Arts Centre og

trendanalytiker Stephan Sigrist fra W.I.R.E. Rundt 75 orkesterledere fra en rekke nordiske orkestre og operahus deltok på konferansen, hvorav rundt 15 norske.

På konferansens første dag ble det avholdt korte tilstandsrapporter fra alle de nordiske landene om hjemlige orkesterforhold. NOLFs leder Bernt Bauge holdt den norske presentasjonen. Rolf Lennart Stensø fra Kringkastingsorkestret og medlem av konferansens arbeidsgruppe foredro om den norske utdanningssituasjonen, mens Hans Bodin fra Kristiansand Symfoniorkester deltok i paneldiskusjonen om nordisk samarbeid.

Skuespiller- og danseralliansen

Skuespiller- og danseralliansen ble fra 2016 permanent etter en tre års prøveperiode i 2013-2015. Alliansen ble stiftet den 28. juni 2012 av Norsk Skuespillerforbund, Norske Dansekunstnere og Norsk teater- og

Alan Brown på NPU-konferansen

orkesterforening. Formålet er å sikre frilans skuespillere og dansere inntekter og sosiale rettigheter i perioder mellom kunstneriske engasjement og oppdrag.

Alliansen hadde 32 ansatte kunstnere ved utgangen av 2016.

Daglig leder er Tone Øvrebø Johannessen.

Styre 2016:

- Kirsti Camerer (styreleder)
- Morten Gjeltten – direktør NTO
- Hauk Heyerdahl – forbundsleder Norsk Skuespillerforbund
- Peder Horgen – forbundsleder Norske Dansekunstnere
- Grete Valstad – forbundssekretær Norske Dansekunstnere
- Gry Kipperberg – ansattes representant

Årets kritikk 2016 – teater, musikk, dans

NTO inngikk i 2016 et samarbeid med Norsk kritikerlag, seksjon for teater, musikk og dans, om prisen Årets kritikk. Årets kritikk er en markering av årets beste kritiske tekst eller radiomanus om utøvende kunstuttrykk og ble delt ut for første gang i 2014. Formålet for kåringen er blant annet å inspirere til og løfte frem kritikk av høy kvalitet, og på denne måten også fremme kunstuttrykk av høy kvalitet.

Prisen ble delt ut 27. mai under det årlige debattmøtet Festspillene og Kritikerlaget i samarbeid arrangerer.

Juryen som kårer Årets kritikk består av fem medlemmer:

- Et medlem er fjorårets vinner
- Et medlem utnevnes av Festspillene i Bergen
- Et medlem utnevnes av NTO
- Et medlem er sittende leder av Norsk kritikerlag
- Et medlem utnevnes av arbeidsutvalget for seksjon for teater, musikk og dans.

NTO utnevnte i 2016 Jon Refsdal Moe som jurymedlem.

Nordisk teaterlederråd

Nordisk teaterlederråds hovedoppgave er å være et nettverk og et møtested hvor det utveksles informasjon om kunstneriske, politiske og økonomiske sider ved det nordiske scenekunstheltets utvikling.

Jurymedlem Jon Refsdal Moe, Årets kritikk

Nordisk teaterlederråds styre består av to medlemmer fra hvert land og utpekes av hvert lands organisasjoner. Hvert land forventes å la seg representere ved en teatersjef/kunstnerisk leder og en direktør (eller annen medarbeider) fra det respektive lands bransjeorganisasjon. Rådet har sitt sete der sekretariatet ligger, og hvert nordisk land har sekretariatet for en periode på to år etter rullende ordning. Landet som har sekretariatet utpeker styreleder og sekretær, og sekretariatslandet tar seg av rådets løpende virksomhet. Styret samles i utgangspunktet på forskjellige teatre i Norden to til tre ganger i året.

De norske representantene i styret var i 2015–2016 teatersjef Erik Ulfsby ved Det Norske Teatret og Morten Gjeltten i NTO. Nordisk teaterlederråd hadde to møter i 2016 i Helsinki og Reykjavik.

Pearle*

NTO er medlem av den europeiske organisasjonen Pearle* (Performing Arts Employers Associations League Europe), som samler arbeidsgivere og produsenter på musikk- og scenekunstmrådet.

Pearle* har hovedsete i Brussel og er anerkjent som formell arbeidsgiverpart (social partner) i EU-systemet. Organisasjonen overvåker og gir uttalelser på alle politikkområder som direkte eller indirekte berører vilkårene for institusjoner innenfor musikk og scenekunst i Europa.

Organisasjonen har som regel to store konferanser i året, hvor representanter fra de 40 medlemsorganisasjonene deltar. I 2016 ble disse holdt i Wrocław (Polen) og Zürich (Sveits).

Medlemmene av Pearle* Executive Committee (2015–2017):

- Chairman: Rolf Bolwin, Deutscher Bühnenverein, Tyskland
- Vice-chair: Géza Kovács, Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége, Ungarn
- Secretary: Liesbeth Dejonghe, Overleg Kunstenorganisaties, Belgia
- Treasurer: Julian Bird, Society of London Theatre & UK theatre, UK
- Ulrika Holmgaard, Svensk Scenkonst, Sverige
- Sébastien Justine, Fédération des employeurs du spectacle vivant public et privé, Frankrike
- Kathleen López Kilcoyne, Federaci6n Estatal de Asociaciones de Empresas Productoras de Teatro y Danza, Spania

Scenekortet

Scenekortet administreres av NTO og distribueres til ansatte på NTOs scenekunst-institusjoner. Kortet gir rett til rabatterte billetter på de samme institusjonene. I tillegg distribuerer og bekoster en rekke bransjeorganisasjoner- og forbund kortet til sine medlemmer. Fra og med 2016 har størstedelen av Scenekortets innehavere benyttet seg av det nye webkortet.

SAMFUNNSDEBATT OG INFORMASJONSVIRKSOMHET

Norsk teater- og orkesterforening deltar i samfunnsdebatten og søker å fremme bransjens betydning gjennom sine innspill til stat, fylke og kommune, og gjennom sin tilstedeværelse i det offentlige ordskiftet og i ulike bransjefora. Større arrangement som Heddaprisen bidrar også til å synliggjøre bransjen og medlemmenes virksomhet.

Egne informasjonskanaler

NTOs hjemmeside er en kanal for foreningens egne nyhets- og bakgrunnsaker. Her finner man blant annet innspill og høringsuttalelser til ulike offentlige instanser, kommentarer til aktuelle kulturpolitiske saker, publikums- og sponsortall, rapporter og utredninger, informasjon om foreningens ulike nettverk, prosjekter, seminarer og mye annet. Medlemsportalen gir tilgang til premiere- og verkbeslaget som genererer data til premierelisten på Scenekunst.no og rapporteringstilgang til Scenestatistikk.no.

Heddaprisen har i tillegg en egen nettside, og foreningen er tilstede i ulike sosiale medier.

Media

NTO ble omtalt i eller uttalte seg i 444 registrerte Retriever-artikler i 2016. Av disse var 367 relatert til Heddaprisen. Foreningen uttalte seg om et vidt spekter av saker gjennom året, fra statsbudsjett og pensjon, via overskudd av arbeidskraft blant skuespiller, til finansierungsordninger og publikumstall.

Scenekunst.no

Norsk teater- og orkesterforening er deleier av nettstedet Scenekunst.no, et redaksjonelt uavhengig nettsted som drives etter redaktørplakaten. Fra 2016 er tidsskriftet organisert som et almenntilgjengelig aksjeselskap med Danse- og teatersentrum, Norsk Skuespillerforbund og Norske Dansekunstnere som eiere og bidragsytere,

i tillegg til NTO. Film- og teaterteknisk forening gir også årlig støtte.

En viktig rolle for Scenekunst.no er å initiere, fange opp og bringe videre diskusjoner og nyheter i musikk- og scenekunstheltet og bidra til å knytte sammen en faglig offentlighet på feltet. Tidsskriftet publiserer daglig redaksjonelt stoff, kritisk refleksjon og meningsstoff om teater, musikk, dans og tilhørende kulturpolitikk.

Redaktør for Scenekunst.no var i 2016 Hild Borchgrevink.

Styret for Scenekunst.no AS 2016:

- Andreas Wiese (styreleder)
– Daglig leder Litteraturhuset
- Carl Morten Amundsen – Sjef-dramaturg Det Norske Teatret
- Erik Årslund – Kommunikasjons-sjef Dansens Hus
- Ingrid Handeland – Direktør Norsk Publikumsutvikling
- Kristine Karåla Øren – Danser og koreograf, styremedlem Norske Dansekunstnere

Numeriske varamedlemmer:

- Ane Smørås – Koreograf og danser, styremedlem Norske Dansekunstnere
- Espen Klouman Høiner – Skuespiller

Oslo, april 2017

Morten Gjeltten – direktør

«Fri», Goksøyr & Martens i samarbeid med Nationaltheatret. Avbildet: Kari Onstad, Benjamin Helstad, Ane Dahl Torp og Live Miranda Flaten | Foto: Kim Hiorthøy

HØRINGSUTTALELSE TIL STATSBUDSJETTET 2017

NTOs UTTALELSE OM PROP. 1 S (2016 – 2017) TIL STORTINGETS FAMILIE- OG KULTURKOMITÉ

LØNNS- OG PRISKOMPENSASJON

NTO anmoder komiteen om å sikre institusjonene tilstrekkelig høyt nivå på lønns- og priskompensasjonen for å hindre at ordinære lønnsøkninger går utover tilbudet til publikum.

Budsjettforslaget for 2017 innebærer for de fleste av NTOs medlemmer en nominell vekst på 1,7 pst., mens den generelle lønnsøkningen er beregnet til 2,7 pst. og prisøkningen til 2 pst. Dette innebærer en realnedgang for institusjonene for tredje år på rad.

Lønnsveksten i institusjonene er et resultat av ordinære lønnsforhandlinger som normalt sikrer at de ansatte tar del i den samme lønnsutviklingen som kommer øvrige yrkesgrupper i samfunnet til gode.

PENSJONSUTFORDRINGENE

NTO anmoder komiteen om at staten bidrar til å håndtere pensjonsgjelden som følge av den opptjeningen alle sektorens ansatte tar med seg videre også etter at en ny ordning trer i kraft.

Tariffpartene har gjort en betydelig innsats med å løse pensjonsknuten og snu den negative økonomiske utviklingen med et gledelig forhandlingsresultat denne våren. Det er etablert en midlertidig innskuddspensjonsordning i 2016 og skal forhandles om en varig pensjonsløsning i 2018.

Pensjonsproblemene kan imidlertid ikke løses kun ved en ny avtale mellom partene. Musikk- og scenekunstinstitusjonene har store utfordringer som må håndteres i overskuelig fremtid og som forutsetter medvirkning fra det offentlige både i rollen som eier og tilskuddspart.

Det er likevel bemerkelsesverdig taust fra regjeringens side om disse utfordringene. I budsjettforslaget finner vi kun en nøktern konstatering av den pensjonsreformen bransjen har lyktes å få i havn. Vi hadde forventet at budsjettet i det minste ville anerkjenne at bransjen selv har gått foran og vist vei, og at den historiske pensjonsforpliktelsen er en gjenstående utfordring for departementet som for virksomhetene.

FLATT «EFFEKTIVITETSKUTT»

NTO er kritisk til at bevilgningene til institusjonene kuttes flatt som følge av «avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen», uten hensyn til allerede gjennomførte omstillingsprosesser og forutsetninger for ytterligere effektivisering av driften.

«Vildanden + En folkefiende – Enemy of the Duck»,
Nationaltheatret | Foto: Øyvind Eide

Det regjeringen omtaler som «insentiver til effektivisering» betyr for musikk- og scenekunstinstitusjonene færre kunstneriske årsverk, færre produksjoner og forringet uttrykksmangfold og kvalitet.

Det finnes små muligheter for å rasjonalisere bort årsverk.

Det generelle «effektiviseringskuttet» blir påført musikk- og scenekunstinstitusjonene på et tidspunkt hvor produksjonsrammene allerede er strammet merkbart inn på grunn av pensjonskostnadene, og hvor krevende omstillingsprosesser er gjennomført eller i gang. Kuttet treffer også virksomheter i en oppbyggingsfase som nå settes i revers.

Musikk- og scenekunstinstitusjonene er personalintensive virksomheter, og for de store teatrene og orkestrene utgjør faste kostnader til lønn og pensjon den største delen av budsjettet. I gjennomsnitt er 80-90 pst. av lønnskostnadene knyttet til funksjoner som er helt nødvendige for og som inngår direkte i den kunstneriske produksjonen.

Slik det fremkommer i de periodiske institusjonsevalueringene er det ofte knappe bemanningsressurser knyttet til produksjonsapparatet rundt de kunstneriske prosjektene som hindrer en større utnyttelse av det kunstneriske potensialet i virksomhetene. Det finnes dermed små muligheter for å rasjonalisere bort årsverk uten at dette får direkte konsekvenser for kvaliteten og volumet i den kunstneriske produksjonen. På kort sikt kan den tellbare effekten av svekkede rammevilkår i noen tilfeller kamufleres gjennom tilpasninger av både repertoar og ressursbruk. På lengre sikt får en slik tilpasning betydelige konsekvenser for kvaliteten og mangfoldet i innholdsproduksjonen.

Når kapasiteten i produksjons- og formidlingsapparatet for kunsten presses til en yttergrense, blir det også utfordrende å ivareta bredden i samfunnsansvaret – herunder forventninger og egne ambisjoner om videreutvikling av formidlingsstrategier, utnyttelse av digital teknologi, ekstern relasjonsbygging og samarbeid, internasjonal utveksling og annen utadrettet virksomhet.

Til tross for at det er vel dokumentert at økonomien i musikk- og scenekunstinstitusjonene i all hovedsak er knyttet direkte til kunstnerisk produksjon og til å lønne kunstnere, konstaterer regjeringen at «det er behov for mer fleksibel drift av institusjonene, slik at mer av ressursene kan

Reduserte bevilgninger til institusjonene stemmer dårlig overens med regjeringens mål om å styrke kunstnerens inntektsmuligheter.

kanaliseres inn i kunstproduksjon og publikumsrettede aktiviteter.» Vi må tro at det regjeringen her sikter til er forbedringspotensialet i avtaleverket. Lovverk og tariffavtaler er i stor grad med på å legge rammene for musikk- og scenekunstinstitusjonenes

ressursutnyttelse. I samarbeid med Arbeidsgiverforeningen Spekter arbeides det kontinuerlig for å forbedre tariffavtalene, slik at det kan legges til rette for mer fleksibel drift – selvsagt hele tiden balansert i forhold til legitime krav om et forsvarlig arbeids-

miljø. Her hviler det også et betydelig ansvar på arbeidstakerorganisasjonene. I noen tilfeller kan også administrativt samarbeid og fellesfunksjoner på sikt føre til kostnadsbesparelser. Vi vil imidlertid understreke at det er ressurskrevende å utvikle og administrere fellesløsninger og at rasjonaliseringsgevinsten ofte er begrenset.

SVEKKET INSTITUSJONS-ØKONOMI BETYR SVEKKET KUNSTNERØKONOMI

Innenfor scenekunsten og musikken er de offentlig støttede institusjonene de viktigste arbeidsgiverne for kunstnerne, og etterspørselen etter kunstnerisk arbeidskraft påvirkes i høy grad av disse virksomhetenes økonomiske rammer. Strammere institusjonsøkonomi betyr svekkede arbeidsvilkår for kunstnere, fast ansatte så vel som frilansere – og svekkede vilkår for samarbeid.

Reduserte bevilgninger til institusjonene stemmer dårlig overens med regjeringens mål om å styrke kunstnerens inntektsmuligheter og talentsatsing. Faste stillinger og engasjement ved musikk- og scenekunstinstitusjonene er avgjørende viktige inntektskilder for mange kunstnere – herunder for den voksende andelen frilansere.

I 2014 ble det kanalisert om lag 1,1 milliarder kroner til kunstnere i form av lønn, honorar og vederlag fra de produserende NTO-institusjonene, hvorav 40 pst. til frilansere. I tillegg kommer betydelige pensjonskostnader.

Fordeling av lønnskostnader i de største teatrene* og symfoniorkestrene** 2014:

	Teater	Orkester
Kunstnerisk produksjon	78 %	92 %
Kommunikasjon	9 %	3 %
Administrasjon	8 %	4 %
Drift	4 %	0 %

* Den Norsk Opera & Ballett, Nationaltheatret, Det Norske Teatret, Den Nationale Scene, Trøndelag Teater, Rogaland Teater, Hålogaland Teater og Teatret Vårt.

** Oslo-Filharmonien, Bergen Filharmoniske Orkester, Trondheim Symfoniorkester og Stavanger Symfoniorkester.

De produserende NTO-virksomhetenes lønnskostnader til kunstnere* 2014:

Lønn** til kunstnere	1,1 milliarder kroner
Lønn til fast ansatte kunstnere	643 millioner kroner (60 %)
Lønn til frilanskunstnere	416 millioner kroner (40 %)

* «Kunstnere» omfatter her en rekke ulike kunstnergrupper – herunder skuespillere, musikere, sangere, dansere, instruktører, koreografer, scenografer, kostymedesignere, lysdesignere, lyddesignere, videodesignere, komponister, dirigenter, dramatikere, forfattere, oversettere og dramaturger.

** Dette omfatter lønn (inkl. arbeidsgiveravgift og feriepenger), honorar og vederlag. I tillegg kommer betydelige pensjonskostnader. Med den utviklingen vi har hatt i pensjonskostnader de siste årene, vil dette innebære betalbare pensjonsutgifter på mellom 15 og 25 % av lønnsgrunnlaget, avhengig av virksomhetens historikk, særaldersgrenser mm.

«Archive», av Arkadi Zaides, Black Box teater, BIT Teatergarasjen.

Utover dette kjøpte de produserende NTO-virksomhetene forestillinger fra eksterne produsenter for omtrent 18 mill. kroner i 2014. Også dette er midler som for en stor del går tilbake til frilanskunstnere i form av lønn og honorar.

Med stadig mer samarbeid mellom institusjonene og selvstendige kompanier, ensembler og enkeltkunstnere, kanaliseres også en økende del av teatrenes og orkestrenes ressurser til ulike typer samarbeidsproduksjoner.

Skuespiller- og danseralliansen er et viktig bidrag til å bedre kunstnernes økonomi og arbeidsvilkår og imøtekommer arbeidsgivers behov for fleksible ansettelsler. Vi etterlyser en styrking og utvidelse av alliansen, og vil samtidig understreke at en slik ordning er helt avhengig av at det eksisterer oppdragsgivere med gode nok økonomiske rammer til å engasjere kunstnerne.

KULTURFONDET

NTO er kritisk til realnedgangen i avsetningene til musikk og scenekunst under Kulturfondet. Vi anmoder om en styrking som etter vårt syn bør ledsages av spissede kvalitetskriterier. Vi vil understreke betydningen av at Kulturrådsloven respekteres slik at fondsmidlene disponeres ut i fra kunstfaglige vurderinger på en armlengdes avstand fra politiske myndigheter.

Sammen med en styrking av avsetningene til musikk og scenekunst under Kulturfondet, mener vi det er behov for en spissing av kvalitetskriteriene i forvaltningen av midlene. Etter vårt syn bør midlene konsentreres om færre søkere i stedet for at økninger brukes til å innvilge flere søknader. På denne måten vil det kunne gis romsligere tildelinger og bedre vilkår for de prosjektene som tilfredsstillende kvalitetskravene, samtidig som gjennomtrekket av søkere som ikke har forutsetninger for en kunstnerkarriere blir redusert. Slik bl.a. Norske dansekunstnere (NODA) påpeker, bør også prosjekter utrustes med budsjetter som kan sikre de

involverte rimelig gode arbeidsvilkår og en lønn på nivå med tariffen.

Foreningen vil understreke betydningen av basisfinansieringen for frie scenekunstgrupper som gir utvalgte kompanier økonomisk forutsigbarhet over en lengre periode med mulighet for mer langsiktig planlegging. Etter at de første kompaniene som mottok basisfinansiering nå nærmer seg 12-årsgrensen for å motta slik støtte, er det viktig at det finnes frem til gode ordninger – som på grunnlag av kvalitetsvurderinger – gir disse kompaniene mulighet for fortsatt flerårig driftsstøtte.

Vi anmoder komiteen om å respektere prinsippet om en armlengdes avstand i behandlingen av fondsmidlene. Vi ser stadig eksempler på at Stortinget i praksis viser liten forståelse for dette prinsippet ved at det i budsjettbehandlingen gjøres omdisponeringer eller legges føringer på Kulturrådets forvaltning av fondsmidlene som er høyst diskutabelt sett i forhold til Rådets selvstendige kunstfaglige vurderinger.

De kommunale kulturhusene må i dag forholde seg til et absurd regelverk.

FORENKLING AV MERVERDIAVGIFTSSYSTEMET
NTO anmoder om at dagens merverdiavgiftsunntak for omsetning av billetter til musikk og scenekunst fjernes, og at disse områdene innlemmes i avgiftssystemet med lav sats. En slik lovendring vil bidra til betydelig forenkling og et mer enhetlig regelverk for kultursektoren.

Endringen i merverdiavgiftsloven i 2010 medførte at kinoer, museer, gallerier, opplevelsessentre og fornøyelsesparker i dag er underlagt avgiftsplikt med lav sats for billettomsetningen, mens avgiftsunntakene for salg av billetter til konserter og teater-, opera- og ballettforestillinger ble videreført. Det foreligger derfor heller ikke fradragsrett for inngående merverdiavgift for anskaffelser som skal brukes i sistnevnte virksomheter.

Den vedtatte lovendringen var i strid med kulturmomsutvalgets forslag om en såkalt «breddemodell» som innebar at adgang til de fleste former for kulturarrangementer skulle omfattes av avgiftsplikten i merverdiavgiftsloven med lav sats (NOU 2008:7).

Etter vårt syn bør det tillegges adskillig vekt at en slik «breddemodell» vil bidra til et enklere og mer enhetlig og oversiktlig regelverk for kultursektoren. Vi viser også til utredningen Kunstens autonomi og kunstens økonomi, hvor det tas til orde for at avgiftsregelverket for kunstfeltet utredes nærmere med sikte på et mer oversiktlig og helhetlig regelverk som gir lavere administrative kostnader.

Det er samtidig viktig å vurdere løsninger som sikrer at man i størst mulig grad unngår mulige uheldige konsekvenser for aktører i deler av bransjen, herunder for produsenter uten offentlig støtte og artister som selv eller sammen med andre arrangerer konserter mm.

Spørsmålet om kulturmomms ble aktualisert med at Stavanger Konserthus og Kilden Teater- og Konserthus ble varslet om krav om tilbakebetaling av merverdiavgift som er kompensert i henhold til lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. Kravet er hjemlet i konkurransebestemmelsen i kompensasjonsloven. NTO er glad for at kravene ble betydelig redusert etter ny fortolkningsuttalelse fra Finansdepartementet om konkurransebegrensningsregelen.

Endret fortolkning innebærer imidlertid ingen langsiktig løsning. De kommunale kulturhusene må i dag forholde seg til et absurd regelverk hvor skattedirektoratet skal avgjøre hva som er «kunstnerisk» aktivitet, og hva som er «kommersiell» aktivitet i konkurranse med andre – og dermed ikke kompensasjonsberettiget. Metoden for fordeling mellom kompensasjonsberettiget og ikke-kompensasjonsberettiget bruk gir også det utilsiktede resultatet at det vil lønne seg å drive utleieaktivitet i stedet for egenproduksjon når det gjelder visse typer arrangementer. En tilpasningskonsekvens blir at kulturhusene oppretter egne juridiske enheter som står for arrangementer som skattedirektoratet anser som

økonomisk aktivitet og leier ut lokalet til enheten. Dette har neppe vært lovgivers intensjon.

Dersom omsetningen av billetter til konserter og teaterforestillinger blir avgiftspliktig, vil kommunale kulturhus kunne få fradragsrett etter merverdiavgiftsloven, og man unngår i all hovedsak utfordringene knyttet til kompensasjonslovens konkurransebestemmelse. Samtidig vil man kunne oppnå avgiftsmessig likebehandling mellom kommunale og private eiere av kulturhus og lignende.

For en nærmere begrunnelse og redegjørelse for forslag til endring av merverdiavgiftsloven viser vi til felles brev fra NTO og Spekter til Finansdepartementet, vedlagt notat fra Ernst & Young utarbeidet etter oppdrag fra NTO. I Finansdepartements svar på dette, i brev av 7. desember 2015, vises det til Skattemeldingens (Meld. St. 4 (2015-2016)) uttalelse om at departementet vil vurdere å inkludere flere områder i merverdiavgiftssystemet. Vi finner likevel ikke spor av en slik vurdering i budsjettforslaget.

BYGG OG INNHOLD

NTO anmoder om at komiteen er oppmerksom på fortsatt store etterselep i nødvendige investeringer i den kulturelle infrastrukturen. Det er viktig at staten bidrar med finansielle og organisatoriske løsninger som sikrer at kostnader til bygningsmessig drift og vedlikehold ikke går utover institusjonenes kjernevirksomhet. Vi ber komiteen merke seg særskilt

Gode produksjons- og formidlingslokaler er helt nødvendig for å sikre kvalitet i innholdet og bred formidling.

de akutte behovene for nye lokaler for BIT Teatergarasjen, Carte Blanche og Det samiske nasjonalteatret Beavivås, samt behovet for å komme videre i prosessen med å rehabilitere/modernisere Nationaltheatret.

Det er fortsatt behov for å videreutvikle den kulturelle infrastrukturen. Det er det både behov for nye bygg og for oppgradering av eksisterende teater- og konsertlokaler. Gode produksjons- og formidlingslokaler er helt nødvendig for å sikre kvalitet i innholdet og bred formidling.

På teaterområdet er flere byggesaker fremdeles på trappene. Det planlegges blant annet viktige nye bygg bl.a. for Det samiske nasjonalteatret Beavivås i Kautokeino, BIT Teatergarasjen og Carte Blanche i Bergen, Teaterhuset Avant Garden i Trondheim og Hordaland Teater i Bergen. Brageteatret i Drammen har behov for mer egnede lokaler i forbindelse med utviklingen av regionteatervirksomhet og Hauge-sund Teater er i prosess med å etablere seg i prøvelokaler som er nødvendige for å utnytte teatrets potensial.

Disse sakene har ulik grad av statlig medvirkning i selve byggeprosjektet, men staten vil være avgjørende for

å etablere gode rammer for drift. NTO vil, som alltid når det reises nye bygg, understreke betydningen av at de som skal produsere innhold sikres realistiske rammer, og at ulike kunstneriske, organisatoriske og drift- og vedlikeholdsmessige utfordringer blir tatt på alvor.

NTO vil særlig fremheve den uavklarte situasjonen for BIT Teatergarasjen og Carte Blanche, Norges nasjonale kompani for samtidsdans og for Det samiske nasjonalteatret Beavivås.

Carte Blanche og BIT Teatergarasjen har stått uten hjemmescene siden 2008, og fra utgangen av 2018 står Carte Blanche uten produksjonslokaler. Det har vært et konstruktivt samarbeid med Bergen kommune og Hordaland Fylkeskommune om felles lokalisering i Sentralbadet, eventuelt inkludert prøvelokaler for Den Nationale Scene. Nå er det særdeles viktig at også staten bidrar til en beslutning som gjør at gjenstående tid uten produksjons- og visningslokaler for disse institusjonene blir kortest mulig. Ved raske politiske avklaringer vil det være mulig å igangsette byggeprosessen i løpet av 2017.

Grieghallen

Det samiske nasjonalteatret Beavivås i Kautokeino har i 30 år holdt til i det som allerede fra starten av ble betegnet som midlertidige lokaler. Lokalene er ikke egnet til å drifte et moderne teater og arbeidsmiljøstandarden er uakseptabel. De helsemessige bekymringene er så alvorlige at hovedverneombudet i Kautokeino kommune valgte å stenge forestillingslokalene etter en befaring i april i år.

Sametinget støtter planene om et nytt bygg for det samiske nasjonalteatret. Målet er at Stortinget vedtar byggeprosjektet i forbindelse med

statsbudsjettet for 2017, etter at Kulturdepartementet har godkjent byggeprogrammet, og departementet og Sametinget har utarbeidet beslutningsgrunnlag for forprosjekt. Dersom byggeplanene utsettes, eller i verste fall ikke realiseres, mener styret og administrasjonen ved teatret at det ikke er grunnlag for videre drift av det samiske nasjonalteatret i dagens form.

Flere av de eldre teaterhusene står overfor særlige utfordringer knyttet til vedlikehold og drift av selve bygningsmassen. NTO har tillit til at arbeidet med disse utfordringene

fortsetter i dialog mellom departementet og virksomhetene. Foreningen er glad for at både Konseptvalgutredning (KUV), som tar for seg behovet for modernisering og rehabilitering av Nationaltheatret i et 50-års perspektiv, og ekstern kvalitetssikring (KS1) er ferdigstilt. NTO understreker behovet for at bygge- og rehabiliteringsprosjektet tas videre til forprosjektering og KS2-prosess, slik at det tradisjonsrike teatret moderniseres og tas vare på for fremtidens generasjoner. Vi registrerer at det legges opp til en avklaringsfase i 2017 etter nye retningslinjer, og legger til grunn at dette ikke forsinker prosessen unødige.

Vedlikeholdsmessige og scenetekniske utfordringer finner vi også ved Den Nationale Scene og ved Rogaland Teater. Foreningen er tilfreds med at det er gjennomført en konseptvalgutredning også for Den Nationale Scene for å utrede alternativer for rehabilitering og utvikling som nå skal kvalitetssikres gjennom KS1, og at det er igangsatt en tilsvarende utredning av alternativer for nytt bygg for Rogaland Teater.

Det er også gledelig at staten medvirker finansielt i fornyelsen av Grieghallen som huser sentrale institusjoner som Bergen Filharmoniske Orkester, Bergen Nasjonale Opera og BIT 20 Ensemble. Vi viser imidlertid til Oslo-Filharmoniens vedvarende utfordringene i Oslo Konserthus og prosjektet knyttet til nytt konserthus på Filipstad. Dette er et prosjekt som nå fordrer utredningsressurser i en allerede presset administrasjon preget av interne omstillingsprosesser.

NASJONAL KULTURPOLITIKK OG REGIONALISERING

NTO anmoder om at direkte statlig tilskudd til de institusjonene som staten selv anser som en betydelig del av en nasjonal kulturpolitikk videreføres og tenkes inn i den pågående regionreformen.

Det er gledelig at regjeringen i budsjettforslaget så tydelig slår fast at statens faste årlige overføringer er et viktig fundament i norsk kulturliv, og at det fortsatt legges opp til vesentlig statlig deltakelse i finansieringen av kulturlivet i årene som kommer for å sikre de nasjonale og regionale kulturinstitusjonene forutsigbare rammevilkår.

Gjennom direkte tilskudd til et landsomfattende nett av autonome institusjoner med en kunstnerisk ledelse på åremål, legger staten til rette for en infrastruktur som innebærer at den kunstfaglige beslutningsmyndigheten allerede er desentralisert.

Vi vil understreke betydningen av at eventuelle endringer i oppgaver og

regionaliseringsreformens premisser med krav om å tilføre det regionale nivået flere oppgaver og ansvar i seg selv.

I dette perspektivet har vi vanskelig for å se behovet for å bygge opp regionale forvaltninger som skal administrere statlige midler til disse institusjonene. Allerede begrensede kulturmidler bør ikke gå med til unødvendig byråkrati og mellomledd, men kanaliseres direkte til autonom kunstnerisk virksomhet.

DE PROGRAMMERENDE TEATRENE OG STATENS ANSVAR

De programmerende teatrene er en betydelig del av den kulturelle infrastrukturen i Norge og bør derfor sikres forutsigbare rammevilkår som en del av den nasjonale kulturpolitikken. Det er gledelig at staten tar tilbake et større ansvar for finansieringen av Black Box teater.

De programmerende teatrene har en uvurderlig betydning for utviklingen i scenekunsten, både som formidlere

Allerede begrensede kulturmidler bør ikke gå med til unødvendig byråkrati og mellomledd.

ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåene må skje av hensyn til kunsten og publikum med overordnede kulturpolitiske mål for øye – og ikke på

og co-produsenter av scenekunst med et nasjonalt og internasjonalt nedslagsfelt, og i kraft av den unike kompetansen de besitter. Bevilgninger

til disse teatrene er blant de viktigste virkemidlene for å bedre produksjonsvilkårene for selvstendige kompanier og kunstnere, samt for å heve kvaliteten og styrke formidlingen.

Det er et gledelig signal at staten tar tilbake et større ansvar for finansieringen av Black Box teater etter fjorårets pragmatisk makeskifte, slik at teatrets fremtid ikke avgjøres av lokale prioriteringer alene.

RIKSTEATRET

NTO ber komiteen merke seg Riksteatrets særdeles krevende økonomiske situasjon etter en realnedgang i disponibel ramme på 10,7 mill. kroner i løpet av tre år. Med den samlede økonomiske innstramningen, vil det ikke lenger være mulig for teatret å oppfylle samfunnsoppdraget på en fullverdig måte.

I statsbudsjettet foreslås en nominell økning til Riksteatret på totalt 0,5 pst. Målt mot anslått lønns- og prisvekst gir dette en realnedgang på 2,5 pst. Denne reduksjonen kommer i tillegg til en netto reduksjon i tilskuddet for både 2015 og 2016. I løpet av tre år har Riksteatret vært utsatt for en samlet realnedgang i disponibel ramme på totalt 10,7 mill. kroner.

På toppen av dette kommer manglende kompensasjon for den økte husleien som følger av forlenget leiekontrakt for produksjons- og visningsfasilitetene i Nydalen. Uten denne kompensasjonen forverres Riksteatrets økonomiske

situasjon med ytterligere 2,5 mill. kroner i året fra og med 2017.

INTERNASJONAL UTVEKSLING

NTO etterlyser en kunstpolitikk for internasjonal utveksling, og ber om en helhetlig gjennomgang av ansvarsdeling, mål og virkemidler som kan munne ut i konkrete tiltak for å styrke også musikk- og scenekunstinstitusjonenes internasjonale arbeid og rolle.

NTO har ved flere anledninger understreket behovet for å avklare det politiske og forvaltningsmessige ansvaret og tydeliggjøre mål og prinsipper for den videre politikktutformingen på det internasjonale området. Etter vårt syn er ikke den forrige regjeringens Meld. St. 19 (2012–2013) *Regjeringens internasjonale kulturinnsats* annet enn en ansats til videre utredning.

I dag er det en påfallende diskrepans mellom ambisjoner og virkemidler på dette området. Kulturpolitiske mål og forventninger om internasjonalisering følges ikke tilsvarende opp med virkemidler, og Utenriksdepartementets økonomiske innsats er kraftig redusert de siste par årene.

NTO er imidlertid tilfreds med at Kulturrådets internasjonale ansvar er tydeliggjort. Vi velger å lese dette som et signal om en utvidelse og styrking av statens *kunstpolitiske ansvar* for å fremme internasjonal aktivitet, forankret i overordnede mål om kvalitet

og uttrykksmangfold. Samtidig vil vi understreke betydningen av en koordinert kultur- og utenrikspolitikk på dette området.

Mens det innenfor andre områder og for andre virksomheter finnes særskilte organer og stimuleringsordninger for å fremme internasjonalisering, er dette fraværende for musikk- og scenekunstinstitusjonene.

Dette er forskjelligartede institusjoner med ulike mål, ambisjoner og arbeidsmåter også når det gjelder internasjonal virksomhet. Flere av virksomheten deltar for eksempel i langsiktige samarbeidsprosjekter og nettverk, utveksler kunstnerisk kompetanse og arbeidskraft, co-produserer forestillinger som vises i både Norge og utlandet, arrangerer internasjonale festivaler og deltar på internasjonale arenaer gjennom turneer og gjestespill.

For å utløse potensialet for økt internasjonal virksomhet innenfor musikk- og scenekunstmrådet, er det helt nødvendig at det fremskaffes bedre kunnskap om aktivitet og behov innenfor hele feltet som grunnlag for en samlet gjennomgang av mål og virkemidler.

DIGITAL DISTRIBUTJON OG FORMIDLING

NTO foreslår at det etableres en særskilt støtteordning for digital distribusjon og formidling innenfor musikk og scenekunst. Hensikten er å stimulere institusjonenes eget

forsøks- og utviklingsarbeid som kan komme hele feltet til gode gjennom erfarings- og kompetanseutveksling.

Vi kan ikke se at digital distribusjon og formidling av musikk og scenekunst er omtalt i regjeringens budsjettforslag.

Den digitale teknologien gir nye muligheter både for virksomhetenes videreutvikling av formidlingsarbeidet og for digitale overføringer av utvalgte konserter og forestillinger på nettet, til kinoer, storskjermer og andre digitale medier. På denne måten kan teknologien bidra til en bedre utnyttelse av de ressursene som allerede er investert i den kunstneriske produksjonen. Gjennom digital distribusjon er det mulig å nå et større publikum uavhengig av geografisk plassering, samt et publikum som av ulike grunner ikke har forutsetninger for å komme til teatret eller konsertsalen.

Noen av institusjonene har igangsatt pilotprosjekter på dette området og er i ferd med å bygge opp nødvendig kompetanse. Imidlertid mangler musikk- og scenekunstinstitusjonene økonomi til fullt ut å utnytte det formidlings- og distribusjonspotensialet som ligger i den digitale teknologien. Det er knyttet betydelige kostnader

Vi kan ikke se at digital distribusjon og formidling er omtalt i regjeringens budsjettforslag.

både til investeringer i teknologisk utstyr og produksjon og til løsninger på opphavsrettsproblematikk.

KOR OG VOKALENSEMBLER

NTO er glad for styrkingen av Det Norske Solistkor som profesjonelt a capella-kor. Som ledd i den videre korsatsningen imøteser vi en styrking også av Edvard Grieg Kor, samt av symfoniorkestrenes og regionoperas vilkår for å heve kvaliteten i den vokale delen av musikkteater- og operaproduksjoner.

De senere årene har vilkårene for å utvikle lokalt forankret musikkteater- og operavirksomhet blitt styrket, og i dag finnes det ulike løsninger i de ulike regionene. Det er etter NTOs syn viktig at videre strategier for profesjonalisering av korvirksomhet tar utgangspunkt i de ulike regionale strukturene og behovene.

Det største kunstneriske problemet i dag er den kvalitative ubalansen mellom de profesjonelle orkestrene og den kollektivt vokale musiseringen i en produksjon. Dette gjelder både for konserter, musikkteater- og operaproduksjoner. En viktig del av ansvaret

for å profesjonalisere musikkteatervirksomheten handler om å sikre at alle deler i produksjonen harmoniserer bedre med det profesjonelle symfoniorkestret i regionen.

Vi er derfor glade for at regjeringen i strategien, *Fleirstemt Strategi for korutvikling i Noreg*, ønsker på medvirke til profesjonelle rammevilkår for kor i alle regionene i landet. I følge strategien vil departementet legge til rette for at det profesjonelle kor- og vokalfeltet blir utviklet videre gjennom faste tilskudd og gjennom tilskuddsordninger i Norsk kulturråd. NTO vil understreke betydningen av at Trondheim Vokalensemble gis forutsigbare økonomiske vilkår for langsiktig utvikling og profesjonalisering gjennom rammetilskuddet til Trondheim Symfoniorkester, og økningen i rammetilskuddet til TSO er gledelig. På samme måte bør det legges til rette for at fremtidige etableringer i tilknytning til symfoniorkester og regionopera sikres forutsigbare rammevilkår gjennom rammetilskuddet.

STATSINSENTIVER FOR PRIVAT FINANSIERING

NTO er positiv til tiltak som kan styrke det samlede finansieringsgrunnlaget for kultursektoren og oppfordrer til en prinsipiell diskusjon om statens mål og virkemidler for å fremme privat finansiering. Det er viktig at politikktutformingen også på dette området er basert på kunnskap om situasjonen i Norge og at nye ordninger fortløpende evalueres.

NTO er positiv til privat finansiering som et viktig supplement til offentlige investeringer. Vår etterlysning av en mer nyansert og kunnskapsbasert debatt og en mer prinsipiell tilnærming, må på ingen måte forveksles med en motstand mot private midler.

Vi registrerer at gaveforsterkningsordningen er styrket og oppfordrer til at den fortløpende evalueres.

Det er altså ikke en holdningsendring fra kulturlivets side som skal til for å utløse ventende privat kapital. Derimot må man være klar over hvor ressurskrevende det er å fremskaffe gaver og sponsormidler i allerede underadministrerte institusjoner og hvor ulike forutsetningene er avhengig av bl.a. geografisk størrelse og type virksomhet.

Vi registrerer at gaveforsterkningsordningen er styrket og oppfordrer til at den fortløpende evalueres. Det er viktig å frembringe kunnskap om hvorvidt ordningen bidrar til at nye givere kommer på banen og private

donasjoner øker, men også innsikt i demokratiske sider og konsekvenser av at private givere får styring også over fordeling av offentlige midler.

NTO etterlyser bedre tilrettelegging for private fond og stiftelser som kan komme kulturlivet til gode. Et større antall fond og stiftelser er en forutsetning for at mer fondsmidler skal tilflytte offentlig støttede kunstnstitusjoner, uten at disse virksomhetene risikerer å utkonkurrere sine egne lokale samarbeidspartnere og frivillige organisasjoner i kampen om allerede begrensede midler.

Samtidig vil vi oppfordre til en politikktutforming basert på en realistisk vurdering av potensialet for økt privat finansiering av de profesjonelle kunstnstitusjonene i Norge. Vi minner om at gavetradisjonen i Norge er langt svakere enn for eksempel i USA og Storbritannia hvor kultursektoren i mindre grad anses som et sentralt offentlig ansvarsområde. Norge skiller seg også fra våre nordiske naboland, hvor det finnes et langt større antall pengeutdelende stiftelser for allmenntyttige formål enn i Norge.

NTOs årlige kartlegginger av medlemmenes sponsor- og gaveinntekter viser at slike inntekter utgjør i underkant av 2 pst. av samlede driftsinntekter, og at de er svært konjunkturavhengige. Det har vært en markant realnedgang på nærmere 30 pst. siden 2008.

Funnene bekrefter bildet fra andre undersøkelser om at slik privat finansiering generelt er vanskelig

«Doppler», Trøndelag Teater | Foto: GT Nergaard

tilgjengelig for profesjonelle, offentlig støttede kunstinstusjoner i Norge (jf. bl.a. Sponsor Insight, Arts & Business statusrapporter og *Stiftelser i det moderne Norge* (Institutt for samfunnsforskning, 2010)). Samlet sett viser disse undersøkelsene at bedrifter og pengeutdelende stiftelser i hovedsak prioriterer andre formål enn kultur, og at de som prioriterer kultur foretrekker frivillige organisasjoner, lokal amatørvirksomhet og festivaler.

Vi merker oss at regjeringen formulerer statlige insentiver for mer privat finansiering som en «hovedprioritering» samtidig med at bevilgningene til kulturformål stagnerer. NTO er kritisk til en tenkning der målet med statlige insentiver for privat finansiering på sikt skulle være å redusere størrelsen på den offentlige finansieringen.

Samspillet med private finansieringskilder må skje som et supplement til et fortsatt sterkt offentlig engasjement.

DIREKTE STATSSTØTTE OG FORUTSIGBARHET

Det må kunne legges til grunn som et viktig prinsipp at fast årlig tilskudd over statsbudsjettet gir virksomhetene forutsigbare rammebetingelser for langsiktig planlegging. Vi reagere sterkt på at tilskuddet til Norsk publikumsutvikling foreslås avvirket helt uten forvarsel, slik at organisasjonen fratas enhver mulighet til omstilling.

I statsbudsjett foreslås det statlige tilskuddet til Norsk publikumsutvikling avvirket, med henvisning til at videre drift fullt ut bør dekkes av medlemmene.

NTO finner det oppsiktsvekkende at dette skjer uten forvarsel og uten noen form for nedtrappingsfase som kunne gitt organisasjonen mulighet til å omorganisere driften.

Formidling er en viktig del av institusjonenes kjernevirksomhet, og det arbeides kontinuerlig med å videreutvikle dette arbeidet for å nå flest mulig og et mest mulig sammensatt publikum. Norsk publikumsutviklings arbeid er et viktig supplement til virksomhetenes eget arbeid – blant annet gjennom kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling, fellesløsninger og kompetanseutveksling mellom virksomhetene.

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

NTO ser frem til at en ny organisering av Den kulturelle skolesekken (DKS) kan legge til rette for at produksjoner fra institusjonene på en bedre måte innlemmes i ordningen og at elevene får mulighet til å oppleve forestillinger og konserter fremført på en profesjonell scene, i tillegg til turnéforestillinger på skolen. Vi vil ærlig fremholde behovet for at DKS-ordningen integreres og forankres på en bedre måte i skolen, og at mottakerapparatet i skolen profesjonaliseres.

Vi viser til at DKS er under omorganisering, og at Kulturtanken skal ivareta det nasjonale ansvaret for Den kulturelle skolesekken innenfor alle kunstuttrykkene. Det er viktig at alle kunstuttrykkene og deres egenart ivaretas også med den nye organiseringen, og at hvert kunstfelt kan utvikle seg utfra egne premisser og behov. Vi vil også understreke betydningen av at de sidene ved dagens organisering som fungerer godt videreføres og styrkes – og at det ikke bygges opp parallelle virksomheter og kompetanser til det som allerede eksisterer, herunder Scenekunstbrukets formidlingsnettverk og insentivordning.

NTO ser frem til at Kulturtanken kan bidra til å løse utfordringer ved dagens DKS-ordning samtidig med at rommet for allerede velfungerende lokale modeller må ivaretas. Vi ser også at en kombinasjon av gratisprinsippet og DKS utilsiktet har ført til at skolenes besøk ved institusjonene reduseres og ved noen

skoler faller helt bort, og etterlyser nasjonale løsninger som blant annet sikrer dekning av transportutgifter.

En viktig del av Kulturtankens mandat er å arbeide for god forankring og tett samarbeid mellom skole- og kunstsektor. Vi vil understreke at en forutsetning for å lykkes i dette arbeidet er en parallell styrking av de humanistiske og estetiske fagene i skolen. Det må legges til tilbudet gjennom DKS skal supplere, og på ingen måte erstatte, kunst- og kulturfagopplæringen i skolen.

KUNST OG HUMANISTISKE FAG I SKOLEN

NTO anmoder om en mer koordinert kultur- og utdanningspolitikk som sikrer at satsingen på barn og unge i kultursektoren følges opp med en tilsvarende styrking av de humanistiske og estetiske fagene i skolen og lærernes kompetanse i disse fagene. Et bredt kompetansebegrep forankret i skolens dannelsesoppdrag bør også innebære en styrking av resepsjonssiden og legge grunnlaget for et fremtidig kompetent og interessert publikum.

Fra flere hold uttrykkes det bekymring for at de estetiske fagene i skolen er svekket de senere årene. Dette skjer til tross for at de estetiske fagenes verdi som egne fag og betydningen av estetiske læringsprosesser og tenkemåter i andre fag er vel dokumentert. Det er derfor gledelig at det i Meld. St. 28 Fag – Fordypning – Forståelse

tas til orde for å styrke de estetiske fagene i skolen og at den planlagte fagfornyelsen også omfatter disse fagene.

I et samfunn preget av «kompleksitet, større mangfold og raskere endringstakt» (NOU 2015:8) er det et særlig behov for å styrke elevenes kompetanse i å forstå, tolke og reflektere kritisk over et mangfold av ytringsformer, herunder kunstneriske ytringer. Kunstforståelse og kritisk refleksjon over kunsten krever fagkunnskap og historiske og teoretiske referanserammer. I dette perspektivet er det vel så viktig å styrke de estetiske fagene som humanistiske kunnskapsfag, som det er å styrke utøversiden og opplevelsessiden ved disse fagene.

På denne bakgrunnen mener vi fellesbetegnelsen «praktiske og estetiske fag» bør revideres. Etter vårt syn legger man best til rette for en styrking og fornyelse av innholdet i de estetiske fagene gjennom et tettere samvirke med kunst- og kulturdelene i andre fag, herunder samfunnsfag, etikkfag, norsk og språkfag – snarere enn ved å samle de estetiske fagene sammen med mat og helse og kroppsøving i fagområdet «praktiske og estetiske fag». Vi mener også at det er behov for å styrke kulturdelen i de nevnte fagene, og er kritisk til anbefalingen i NOU 2015:8 om å redusere kultur- og litteraturløst i språkfagene.

Lærernes kompetanse er avgjørende for å sikre kvaliteten i de estetiske fagene. Vi er derfor glade for at Kunnskapsdepartementet vil vurdere om det for nye lærere skal innføres

Vi vil særlig understreke behovet for å styrke den grunnleggende humanistiske forskningen.

kompetansekrav for å undervise i estetiske fag i grunnskolen. I 2014 manglet nærmere 40 pst. av lærerne som underviser i musikk, og nærmere halvparten av de som underviser i kunst- og håndverk i grunnskolen, faglig fordypning. Kun én av fire musikk lærere og én av fem lærere i kunst og håndverk har kompetanse i faget tilsvarende 60 studiepoeng eller mer (jf. *Kompetanseprofil i grunnskolen. Hovedresultater 2013/2014*, SSB). Dette viser med all tydelighet behovet for å styrke lærerkompetansen i de estetiske fagene.

NTO har ved flere anledninger etterlyst en mer koordinert kultur- og utdanningspolitikk, som kan sikre at satsingen på barn og unge i kultursektoren følges opp med en tilsvarende satsing på de humanistiske og estetiske fagene i skolen og lærernes kompetanse i disse fagene

Mange musikk- og scenekunstinstitusjoner setter i dag store ressurser inn på formidlingsprogram overfor barn og unge både i og utenfor Den kulturelle skolesekken, delvis for å kompensere for skolenes sviktende satsning og delvis fordi dette er i institusjonenes langsiktige interesse. På denne bakgrunnen etterlyser vi en tydeliggjøring av skolens ansvar og en gjennomgang av rollefordelingen mellom skolen og kunstinstitusjonene for å sikre et fremtidig kompetent publikum og likere muligheter på tvers av sosiale og kulturelle skillelinjer. NTO imøteser en grundigere diskusjon om de humanistiske og estetiske fagenes kvalitet, innhold og plass i hele utdanningsløpet, også i forbindelse med den varslede meldingen om humanistisk forskning og utdanning.

FORSKNING

NTO imøteser en fortsatt styrking av kulturforskningen, både for å sikre en mer kunnskapsbasert kulturpolitikk og for å imøtekomme kulturlivets egne kunnskapsbehov. Vi vil særlig understreke behovet for å styrke den grunnleggende humanistiske forskningen og ser frem til den varslede humaniorameldingen.

Vi er glade for at kulturforskningen er styrket de senere årene, bl.a. gjennom økte bevilgninger til relevante forskningsprogram under Forskningsrådet. Likevel ser vi frem til at Grund-utvalgets rapport En kunnskapsbasert kulturpolitikk fra 2012 følges opp med en mer overordnet forskningsstrategi som kan imøtekomme behovene for

langsiktig satsing på kvalitet i forskningen og oppbygging av sterkere forskningsmiljøer.

NTO har særlig tatt til orde for å styrke den tverrfaglige kulturforskningen, slik at samfunnsvitenskapelige innfallsvinkler oftere suppleres med humanistiske og estetiske perspektiver og analyser. Vi vil understreke at solide humanistiske og estetiske fagmiljøer ved universitetene er essensielle for å sikre den grunnleggende forskningen i seg selv, men også som leverandører av begreper, teorier og betraktningmåter i den mer brukerrettede forskningen. Det er derfor viktig at en forskningsstrategi som skal ivareta Kulturdepartementets sektoransvar også innreflekterer situasjonen for de humanistiske fagene.

For å sikre kvalitet og faglig utvikling i kunsten, er det helt essensielt at det finnes en autonom, akademisk samtalepartner i humaniora som kan analysere kunstens verdi og utfordre etablerte praksiser. Vi vil også understreke hvor viktige de humanistiske fagene er for å styrke kunstforståelsen i samfunnet – som en sentral leverandør av begreper, teorier og perspektiver til det offentlige ordskiftet om kunsten.

KRITIKK OG OFFENTLIG MENINGSUTVEKSLING

NTO vil understreke betydningen av at staten opprettholder sitt ansvar for å legge forholdene til rette for ytringsmangfold og kvalitet også gjennom sterk statlig støtte til

mediene. Vi etterlyser en nærmere vurdering av virkemidler på tvers av medie- og kunstpolitikken som kan legge til rette for og bidra til å fremme det seriøse, offentlige ordskiftet om kunsten.

Etter vårt syn bør det være en integrert del av kunstpolitikken å sikre vilkårene for et seriøst, offentlig ordskifte om kunsten, herunder kunstkritikken. Kritikken fremmer kunnskap, forståelse og refleksjon over kunstens ulike uttrykk og bidrar til kontinuerlige vurderinger av kunstnerisk kvalitet i offentligheten. Foruten å bidra til den faglige kunstdiskursen, er kritikken viktig for å synliggjøre kunsten og øke interessen og kunstforståelsen hos et bredere publikum. På denne måten er kunstkritikken ikke minst viktig i et formidlingsperspektiv.

De politiske rammevilkårene for kunstkritikken og for kulturjournalistikken omfatter virkemidler på flere nivåer og på tvers av kultur- og mediepolitikken – slik som kringkastingsavgift, direkte og indirekte pressestøtte, produksjonsstøtte til kulturtidsskrifter og stipendier for journalister og kritikere.

Vi erfarer at mediernes pressede økonomiske situasjon fører til en nedprioritering og marginalisering av den grundige kulturjournalistikken og kunstkritikken, og at eksisterende virkemidler ikke i tilstrekkelig grad bidrar til å opprettholde og videreutvikle mangfold og kvalitet på dette området.

«Moeder», ved Peeping Tom, Dansens Hus | Foto: Herman Sorgeloos

Foreningen er glad for at det er innført nullmomms for elektroniske nyhetstjenester, men vi er kritiske til at regjeringen foreslår å redusere produksjonstilskuddet. Vi er også bekymret for NRKs økonomiske handlingsrom for å ivareta rollen som kulturformidler med en realnedgang i kringkastingsavgiften.

Stipender for kritikere er en god ordning som bidrar til kvalitetsheving og profesjonalisering av kritikken. Vi mener det i tillegg er behov for å vurdere egne støtteordninger som kan bidra til å styrke den mer umiddelbare og aktuelle kritikken i dagspressen, og en økning i tidsskriftstøtten for å styrke den analyserende og dyptgående kritikken.

NTO vil også ta til orde for etablering av en uavhengig reisestøtteordning for kritikere innenfor musikken og scenekunsten. Musikk og teater er øyeblikkets kunst som skjer foran et publikum, og innenfor disse kunst-

formene er det et spesielt behov for at kritikeren er til stede der og da når forestillingen eller konserten finner sted. Relativt små investeringer på dette området kan gi store utslag.

Det er gledelig at en allmennyttig privat stiftelse som Fritt Ord satser på «den gode kritikken» gjennom stipendordninger for kritikere og prosjektstøtteordninger for ulike typer medier og kritikere som leverer til dem. Vi vil samtidig understreke at slike satsinger fra private aktører må fungere som et supplement til offentlige stimuleringsordninger og på ingen måte som en erstatning for manglende offentlig innsats.

Oslo 17. oktober 2016
Norsk teater- og orkesterforening

Åse Ryvarden, styreleder
Morten Gjelten, direktør

ÅRSREGNSKAP

RESULTATREGNSKAP 2016

(Beløp i NOK)

DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	NOTE	2016	2015
Medlemskontingenter		6 085 437	6 159 078
Offentlig tilskudd	1	493 000	484 000
Annen driftsinntekt		1 500	11 691
Sum driftsinntekter		6 579 937	6 654 769
Lønnskostnad	2,9	3 233 531	3 272 098
Annen driftskostnad	2,3	2 836 693	3 201 853
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	4	248 521	248 521
Sum driftskostnader		6 318 745	6 722 472
Driftsresultat		261 192	-67 703
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen finansinntekt	10	7 281	22 775
Annen finanskostnad	10	5 700	879
Resultat av finansposter		1 581	21 896

Ordinært resultat		262 773	-45 807
Årsresultat		262 773	-45 807
Disponering (dekning) av årsresultatet			
Overført fra/til annen egenkapital	7	262 773	-45 807
Sum disponert		262 773	45 807

BALANSE PR. 31.12.2015

(Beløp i NOK)

	NOTE	2016	2015
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom	4	205 884	247 061
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	4	230 813	438 158
Sum varige driftsmidler		436 697	685 219
Andre fiansielle anleggsmidler		16 944	68 600
Sum anleggsmidler		453 641	753 819
Omløpsmidler			
Fordringer			
Andre kortsiktige fordringer	5,11	1 177 851	1 181 230
Sum fordringer		1 177 851	1 181 230
Bankinnskudd, kontanter o.l.	6	4 380 045	3 465 803
Sum omløpsmidler		5 557 896	4 647 033
SUM EIENDELER		6 011 537	5 400 852

EGENKAPITAL OG GJELD			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	7	2 791 889	2 529 116
Sum opptjent egenkapital		2 791 889	2 529 116
Sum egenkapital		2 791 889	2 529 116
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		443 268	754 610
Skyldig offentlige avgifter	8	214 290	207 912
Annen kortsiktig gjeld	11	2 562 090	1 909 214
Sum kortsiktig gjeld		3 219 648	2 871 736
Sum gjeld		3 219 648	2 871 736
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		6 011 537	5 400 852

Oslo, 17. februar 2017

NOTER TIL REGNSKAPET

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med følgende regnskapsprinsipper.

INNTEKTER

Inntekter ved offentlig tilskudd og kontingenter vurderes til virkelig verdi av vederlaget. Inntektsføring av offentlig tilskudd skjer på mottakelsestidspunktet og kontingenter inntektsføres ved faktureringsstidspunkt.

KLASSIFISERING AV BALANSEPOSTER

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år. For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

ANLEGGSMIDLER

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlenes forventede levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger 15.000. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives

i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand ved kjøp av driftsmidlet.

Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp.

Utgifter til leie av driftsmidler kostnadsføres. Forskuddsbetalinger balanseføres som forskuddsbetalt kostnad, og fordeles over leieperioden.

FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning for tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en spesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

PENSJONSFORPLIKTELSER

Selskapet er pliktig til å ha obligatorisk tjenestepensjon og har pensjonsavtale gjennom en forsikringsavtale.

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidlene er ikke oppført i regnskapet.

FORVALTEDE MIDLER

Foreningen forvalter midler på vegne av medlemmer eller andre. Mottakelse og forbruk av slike midler balanseføres løpende.

Midler forvaltet for HEDDA er klassifisert som andre kortsiktige fordringer. Øvrige forvaltede midler er klassifisert som kortsiktig gjeld.

Forvaltning av midler på vegne av andre gjelder:

Konto 1515	HEDDA prisutdeling
Konto 1517	Kursmidler fra Kulturdepartementet
Konto 1518	Tilskudd fra Kulturdepartementet – Statistikkdatabase
Konto 2922	Scenekort
Konto 2923	Norsk Orkesterlederforum
Konto 2924	Heddadagene

NOTE 1. OFFENTLIGE TILSKUDD

	2016	2015
Ordinært tilskudd fra Kirke- og Kulturdepartementet	484 000	484 000

Beløpet fra 2014 på kr. 542.046 består av tilskudd fra Kirke- og Kulturdepartementet på kr. 469.000, samt inntektsføring av kr. 73.046 som er overførte midler fra tidligere år knyttet til prosjekt som er avsluttet i 2014.

NOTE 2. LØNNSKOSTNADER, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSER, MV.

	2016	2015
Lønn	2 209 929	2 241 603
Arbeidsgiveravgift	343 409	376 127
Påløpt feriepenger	264 231	279 073
Arbeidsgiveravgift av påløpte feriepenger	37 257	39 349
Pensjonskostnader	375 550	433 658
Refusjoner	-4 336	-95 229
Andre lønnsperiodiseringer	-65 876	-85 291
Andre lønnsrelaterte ytelser	73 367	82 808
Sum lønnskostnader	3 233 531	3 272 098

Gjennomsnittlig antall årsverk i regnskapsåret er 4 personer.

YTELSER TIL LEDENDE PERSONER	DAGLIG LEDER
Lønn	777 399
Pensjonskostnader	62 061
Annen godtgjørelse	4 575
Sum ytelser til ledende personer	844 035

Medlemmer av styret til NTO mottar ikke honorar.

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til daglig leder, styrets leder eller andre nærstående parter.

KOSTNADSFØRT GODTGJØRELSE TIL REVISOR OG ANDRE KONSULENTER	2016	2015
Revisjon	49 956	111 172
Regnskap/ juridisk bistand	216 904	323 952
Sum godtgjørelse til revisor og andre konsulenter inkl. mva	266 860	435 124

NOTE 3. KOSTNADER IFM. SEMINARER / ÅRSMØTER / STYRETS OPPGAVER

	2016	2015
Styre og årsmøter	263 582	314 562
Refusjon til styremedlemmene	43 017	63 124
Seminar NTO-medlemsarrangement	13 447	56 564
Sum seminar/styret/årsmøter	320 046	434 250

NOTE 4. VARIGE DRIFTSMIDLER

	TOMTER, BYGNINGER O.A. FAST EIENDOM	DRIFTSLØSERE, INVEN- TAR O.A. UTSTYR	TOTALE VARIGE DRIFTSMIDLER
Anskaffelseskost 01.01.	288 238	1 945 974	2 234 212
Tilgang kjøpte driftsmidler			
Avgang solgte driftsmidler			
Anskaffelseskost 31.12.	288 238	1 945 974	2 234 212
Akkumulerte av skrivninger	-82 354	-1 715 161	-1 797 515
Balanseført verdi pr. 31.12	205 884	230 813	436 697

Årets avskrivninger	41 177	207 345	248 521
---------------------	--------	---------	---------

Det blir brukt lineær avskrivningsplan for alle varige driftsmidler.

Den økonomiske levetiden for driftsmidler som ikke er fullt avskrevet, er beregnet til:

Data	10 år
Bygningsmessig anlegg	7 år
Inventar	7 år
Kontormaskiner	3 år

NOTE 5. FORDRINGER OG GJELD

Det er ingen fordringer med forfall senere enn ett år.

Det er ingen langsiktig gjeld med forfall senere enn fem år.

NOTE 6. BANKINNSKUD, KONTANTER OG LIGNENDE

	2016	2015
Kontanter		0
Bankinnskudd 1503.29.64955	408 533	608 533
Bankinnskudd 5024.05.19299	3 249 500	751 286
Bedriftsparekonto	22 568	1 151 724
Bankinnskudd for skattetrekk	261 023	515 838
Bankinnskudd OU-midler	438 420	438 421
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	4 380 044	3 465 802

NOTE 7. EGENKAPITAL

	OPPTJENT EGENKAPITAL
Egenkapital pr. 01.01.16	2 529 116
Resultat	262 773
Egenkapital pr. 31.12.16	2 791 889

NOTE 8. OFFENTLIGE AVGIFTER

	2016	2015
Forskuddstrekk	104 922	114 069
Skyldig arbeidsgiveravgift	70 841	51 469
Påløpt arbeidsgiveravgift av feriepenger	38 527	42 374
Sum offentlige avgifter	214 290	207 912

NOTE 9 PENSJONER

Foreninger er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har en kollektiv pensjonsforsikring. Foreningens pensjonsordninger tilfredstiller kravene i loven. Ordningen gjelder for samtlige ansatte.

Årets betalte premie er på kr. 206.010.

NOTE 10. FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

FINANSINNTEKTER	2016	2015
Annen renteinntekt	3 009	18 100
Valutagevinst (agio)	503	1 110
Annen finansinntekt	3 769	3 565
Sum finansinntekter	7 281	22 775

FINANSKOSTNADER	2016	2015
Annen finanskostnad	527	262
Annen rentekostnad	4 988	101
Valutatap (disagio)	185	516
Sum finanskostnader	5 700	879

NOTE 11. FORVALTEDE MIDLER

NORSK ORKESTERLEDERFORUM	2016	2015
Inntekter	60 000	54 000
Utgifter	19 271	3 732
Sum Norsk Orkesterlederforum	40 729	50 268
Samlet forvaltede midler for Norsk Orkesterlederforum	173 547	132 818

HEDDAPRISEN	2016	2015
Inntekter	1 419 689	1 415 828
Utgifter	1 667 698	1 557 969
Sum Heddaprisen	-248 009	-142 141
Samlet forvaltede midler for Heddaprisen	-723 029	-475 020

SCENEKORTET	2016	2015
Inntekter	353 350	313 170
Utgifter	176 287	180 237
Sum Scenekortet	177 063	132 933
Samlet forvaltede midler for Scenekortet	1 095 832	918 769

HEDDADAGENE	2016	2015
Inntekter	581 815	
Utgifter	155 455	
Sum Heddadagene	426 360	
Samlet forvaltede midler for Heddadagene	426 360	

	2016	2015
Sum forvaltede midler	972 710	576 567
Øvrig annen kortsiktig gjeld	2 562 090	1 332 647
Sum annen kortsiktig gjeld	3 534 800	1 909 214

Til årsmøtet i Norsk Teater- og Orkesterforening

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert Norsk Teater- og Orkesterforenings årsregnskap som viser et overskudd på kr 262 773. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med organisasjonens regnskapsprinsipper beskrevet i note.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med organisasjonens regnskapsprinsipper beskrevet i note. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

PricewaterhouseCoopers AS, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo

T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjons handlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjons handlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av organisasjonens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om organisasjonens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at organisasjonen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Oslo, 27. februar 2017

PricewaterhouseCoopers AS

Bente Norbye Lie
Statsautorisert revisor

NTOs VEDTEKTER

Sist revidert på årsmøte i NTO 15. juni 2006.

§ 1: FORMÅL

NTO er en arbeidsgiver- og interesseforening for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innen musikk og scenekunst.

NTO skal:

- bistå medlemmene ved forhandlinger med arbeidstaker- og interesseorganisasjoner.
- etter medlemmenes ønske på deres vegne forhandle og slutte avtaler med arbeidstaker- og interesseorganisasjoner, samt med andre vare- og tjenesteleverandører.
- arbeide for at medlemsorganisasjonene utvikler seg som profesjonelle og effektive arbeidsgivere og styrker sin kompetanse som formidlere av musikk- og scenekunst.
- arbeide for at kunstneriske hensyn er grunnlaget for de beslutninger som blir fattet av tilskuddmyndigheter, og i forhandlinger med arbeidstaker- og interesseorganisasjoner.
- vektlegge sektorens betydning overfor stat, fylke og kommune, og overfor allmennheten.
- søke innflytelse som en toneangivende og troverdig part i spørsmål som angår sektoren.
- ha som mål at profesjonell kunst skal være tilgjengelig for flest mulig.
- bidra aktivt til å bygge og vedlikeholde nasjonale, nordiske og internasjonale nettverk på musikk- og scenekunstmrådet.

§ 2: MEDLEMSKAP

Som medlemmer av NTO kan opptas profesjonelle, offentlig støttede virksomheter som produserer, programmerer eller formidler musikk og scenekunst. Medlemskap skal godkjennes av styret.

§ 3: ÅRSMØTET

Årsmøtet er foreningens høyeste organ.

Årsmøtet innkalles ordinært en gang årlig innen 1. juli.

Årsmøtet ledes av en ordstyrer valgt av årsmøtet ved møtets begynnelse.

Årsmøtet velger to av de stemme-berettigede årsmøtedeltagerne til å underskrive protokollen.

Medlemmene har mellom 1 – en – og 4 – fire – stemmer på årsmøtet beregnet i forhold til størrelsen på årskontingenten det enkelte medlem betaler til foreningen.

Medlemmene kan møte på årsmøtet med det antall representanter som medlemmets stemmetall representerer. En representant kan gjennom skriftlig fullmakt stille med flere stemmer fra egen virksomhet.

Årsmøtet vedtar antall stemmer for hvert medlem for perioden fram til og med neste ordinære årsmøte.

§ 4: ÅRSMØTETS OPPGAVER

Årsmøtet behandler foreningens kontingentramme, regnskap for foreningens virksomhet og styrets beretning, samt andre saker som styret og valgkomiteen legger frem for årsmøtet i samsvar med vedtektens § 10, eller for et ekstraordinært årsmøte.

§ 5: STYRE

Styret velges av årsmøtet for ett år ad gangen. Styret består av 9 – ni – medlemmer og 4 faste numerisk valgte varamedlemmer. 2 – to – av styremedlemmene må representere orkestrene, og 7 – sju – velges blant foreningens øvrige medlemmer. Minst 1 – en – av varamedlemmene skal representere orkestrene.

Styrets leder og nestleder velges særskilt. Styret bør sammensettes slik at det på en hensiktsmessig måte best mulig kan representere medlemmenes fellesinteresser og de enkelte medlemmenes egenart.

§ 6: STYRETS VIRKSOMHET

Styret vedtar budsjettet og leder foreningens virksomhet og bærer ansvar for at denne drives og utvikles best mulig.

Styret trer sammen når lederen bestemmer det, eller et flertall i styret krever det.

Styret er vedtaksdyktig når minst 6 – seks – medlemmer er til stede. Vedtak fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet avgjør lederens stemme voteringsresultatet.

Styret velger 2 – to – styremedlemmer som sammen med leder og nestleder utgjør styrets arbeidsutvalg. Styret oppnevner foreningens forhandlingsutvalg.

Til møte i styret eller arbeidsutvalg kan styrets leder innkalle en representant for et medlem som antas særlig interessert i en sak som er oppført på dagsorden.

Styret kan utferdige instruks for foreningens direktør.

§ 7: ADMINISTRASJON

Foreningens administrasjon holder til i Oslo. Foreningens direktør tilsettes av styret. Direktøren er styrets sekretær og er ansvarlig for forvaltningen av foreningen.

§ 8: MEDLEMSKONTINGENT

NTO bærer selv sine utgifter. Årsmøtet fastsetter den årlige kontingentramme. Styret fastsetter innenfor vedtatt ramme det enkelte medlems kontingent. Ved fordeling av kontingenten tas det utgangspunkt i forholdet mellom medlemmenes offentlige tilskudd.

§ 9: AVSTEMMING PÅ ÅRSMØTET

Vedtak på årsmøtet gjøres ved alminnelig flertall. Vedtak om endringer i foreningens vedtekter og oppløsning av foreningen krever 2/3 flertall. Vedtak om oppløsning av foreningen må gjøres i 2 – to – påfølgende ordinære årsmøter.

§ 10: ÅRSMØTE

Årsmøtet

1) behandler foreningens:

- a) årsmelding
- b) årsregnskap
- c) vedtekter
- d) neste års kontingentramme
- e) andre saker som fremlegges av styret

2) vedtar antall stemmer for hvert medlem for perioden fram til og med neste ordinære årsmøte.

3) velger for perioden fra årsmøte til årsmøte:

- a) 9 – ni – medlemmer og 4 – fire – faste numerisk valgte varamedlemmer til styret
- b) styrets leder og nestleder
- c) valgkomité på 3 – tre – medlemmer med vedtak om hvem som sammenkaller komiteen
- d) revisor

NTOs MEDLEMMER 2016

STATLIGE INSTITUSJONER

Kapittel 324 Scenekunstformål, post 01:

- Riksteatret

Kapittel 323 Musikkformål, post 01:

- Kulturtanken

NASJONALE INSTITUSJONER

Kapittel 324 Scenekunstformål, post 70:

- Den Nationale Scene
- Den Norske Opera & Ballett
- Det Norske Teatret
- Nationaltheatret

Kapittel 323 Musikkformål, post 70:

- Oslo-Filharmonien
- Stiftelsen Harmonien

REGION- OG LANDSDELSINSTITUSJONER

Kapittel 324 Scenekunstformål, post 71:

- Brageteatret
- Carte Blanche
- Haugesund Teater
- Hordaland Teater
- Hålogaland Teater
- Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet
- Nordland Teater

- Nord-Trøndelag Teater
- Rogaland Teater
- Sogn og Fjordane Teater
- Teater Ibsen
- Teater Innlandet
- Teatret Vårt
- Trøndelag Teater

Kapittel 323 Musikkformål, post 71:

- Det Norske Blåseensemble
- Nordnorsk Opera- og Symfoniorkester
- Stavanger Symfoniorkester
- Trondheim Symfoniorkester

REGIONOPERA

Kapittel 324 Scenekunstformål, post 73:

- Bergen Nasjonale Opera

SCENEKUNSTINSTITUSJONER OG MUSIKKENSEMBLER/INSTITUSJONER – POST 78

Kapittel 324 Scenekunstformål, post 78:

- Akershus Teater
- BIT Teatergarasjen
- Black Box teater
- Dansens Hus
- Dramatikkens Hus
- Edvard Grieg Kor

- Norsk Scenekunstbruk
- Teaterhuset Avant Garden
- Teater Manu
- Scenekunst Østfold

Kapittel 323 Musikkformål, post 78:

- Det Norske Kammerorkester
- Det Norske Solistkor
- Riksscenen

MUSIKKENSEMBLER – POST 55

Kapittel 320 Allmenne kulturformål, post 55 Norsk kulturfond:

- Barokkanerne
- BIT 20 Ensemble
- Norsk barokkorkester

INSTITUSJONER – POST 53 SAMETINGET

Kapittel 320 Allmenne kulturformål, post 53 Sametinget:

- Beaivváš Sámi Nášunálateáhter
- Åarjelhsaemien Teatere

TEATERINSTITUSJON SOM MOTTAR ÅRLIG STØTTE FRA OSLO KOMMUNE:

- Oslo Nye Teater

NTOs 46 MEDLEMMER BESTÅR AV NASJONALE OG REGIONALE INSTITUSJONER INNEN TEATER, OPERA, MUSIKK OG DANS, SAMT OFFENTLIG STØTTEDE PRODUSERENDE OG PROGRAMMERENDE TEATRE, SCENER, ORKESTRE, MUSIKKENSEMBLER OG KOR.

NTO HAR SOM MÅL Å BIDRA TIL AT MEDLEMMENE UTVIKLER SEG SOM PROFESJONELLE ARBEIDSGIVERE, SAMT Å ETABLERE GODE BRANSJENETTVERK OG MØTEPLASSER.

**NORSK TEATER-
OG ORKESTERFORENING**

Sørkedalsveien 6, N-0369 Oslo
+47 23 10 09 90
nto@nto.no

www.nto.no